

ELŐFIZETÉS

HÍRLEHETŐ

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIRÁGOK

Egy évre 25 korona.
Egy hónap 2 k. 50 f.

HIRDETÉS

Hasábjában pedig sor egyenként 20 fillér,
minden hirdetésért 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, január 5.

Diadalmas harcaink Galiciában.

(12698 orosz hadifogoly.)

Budapest: (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Makacs harcokban, amelyek Gorlicétől délre fekvő területen, legmostohább időjárási viszonyok között folytak le, derék csapataink egy fontos magaslati vonal birtokbavételével további események számára kedvező alapot biztosítottak.

Kárpátokban nincs változás.

A Felső-Ung völgyében csak kisebb ütközetek folynak.

Karácsonyi időszak alatti harcokban északi hadszíntéren 37 tisztet és 12,698 főnyi légénységet fogtunk el, Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Francia támadások Elzászban.

Berlin. Hivatalos. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntéren többé kevésbé súlyos tűzérési harcoktól eltekintve, arcvonalon általában nyugalom uralkodott.

Csak Thann mellett, Felső-Elzászban, fejtett ki ellenség élénkebb tevékenységet.

Sennheimtől nyugatra fekvő magaslat ellen intézett ellenállhatatlan tüzelés után sikerült ellenségnek esti órákban a magaslaton összelőtt lövészárkainkat elfoglalni és folytatólag, a részünkről keményen védett, a napokban többször emlegetett Steinbach helységet is. Magaslatot heves szuronyharc után visszafoglaltuk. Steinbach helyiségeért még folyik a harc.

Változatlan a helyzet

a keleti harctéren.

Berlin. Hivatalos. A nagy főhadiszállás jelenti:

✓ Keleten helyzet nem változott.

Lengyelországban Rawkától keletre támadásainkat folytatjuk. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

A nagy ostrom előtt.

Arad, január 4.

A türelmetlenkedők már nem olyan naivak és hangosak, mint a háboru elején, de azért az utolsó napokban megint sorra járta az ajkakat a kérdés: mi van Varsóval? Jó, hogy nem tőlük függ a hadvezérek sorsa; különben a klasszikus és hatalmas Hindenburgtól, aki orosz-lengyelországi előnyomulásával világtörténelmi bravurt csinált meg, megvonják vala a bizalmukat, a miért még nem szállította az ő reggelijök, vagy uzsonnájuk mellé Varsó bevételét.

Nincs ugyan se idő, se szükség arra, hogy a türelmetlenkedőkkel sokat foglalkozzanak, — de az igazság érdekében turnusokban el kellene őket vinni a harctérre. Hogy meglássák és megízleljék, mit jelent az: az időjárás rettentő viszontagságai közepette, nagy természeti akadályok és mindenek fölött egy óriási, szinte állandóan fölfrissített erejű ellenség ellenállásának leküzdésével csak kilométerről-kilométerre lövész-vonaltól lövész-vonalig előbbre jutni, a megszerzett pozíciókat keményen megtartani, az óriási haditervet lehetőleg minden kis részletében végrehajtani, a szükséghez képest napról-napra, óráról-órára változtatni. Csak a halvány képzeletben végighaladva ezek fölött, némi fogalmunk lesz a fölől, hogy mit tesz az: csak Varsóig eljutni. Ott pedig kezdődik az évtizedeken át épített, fejlesztett, szaporított erődök ostroma. Antwerpen megszerzésénél a tudósításokból némi sejtelmünk lehetett afelelől, hogy ez is milyen nagyméretű, gigászi erőt és német szívósságot ki-

vánó munka. Hogy ez nem lehet egy lovasattaknak hirtelen eredménye, hanem meg kell azt dolgozni, akár egy nagyméretű technikai alkotást, aminőben a németek a mesterek.

Ezeknek a nehézségeknek és akadályoknak fölgondolása nem szabad, hogy a bizalmunkat esőkkentse és a reményeinket lehűtse. Ha Varsó elfoglalása és megszerzése a cél, akkor ezt a célt el fogjuk érni. A háboru nézőközönsége a győzelem értékét és mérvét az elfoglalt városok és várak, meg az összegyűjtött hadifoglyok száma szerint ítéli meg. Pedig, ha ezek fontos körülmények, a lényeg és a döntő nem ez a dologban. Varsó bevétel, a mikor bekövetkezik, csak külsőleg fogja jobban dokumentálni a világ előtt az eredményt, a melyet a német és osztrák-magyar hadsereg eddig is elért: hogy az oroszoknak Berlin és Boroszló felé tervezett előnyomulását föltartóztassa és az oroszokat saját területükön kényszerítse visszavonulásra. Hogy e visszavonulásnak Varsó lesz-e a végső határa, vagy pedig még keletibb hely, a hol az oroszok ereje teljesen megtörik, az ma egyáltalán nem állapítható meg.

Várjunk tehát nyugodtan Varsóra és annak elestére. Szinte azt mondhatnók: nekünk nem olyan sürgős a dolog. Az oroszoknak, úgy látszik, inkább sürgős, hogy a míg Varsót elvesztik, Nyugat-Galiciában és a Kárpátokban igyekezzenek magukat kárpótolni. Egyik se sikerül nekik. Látható, hogy nagy erővel igyekeznek Krakó felé vonulni és újból rá-

veők magukat az egyszer már elhagyott felvidéki magyar falvakra. Nyugatgaliciában Gorlicénél vereség érte őket, az ungi helységekből pedig nemsokára újra kifelé áll a szekerek rudja. Itt nincs ok a nyugtalanságra, — amott pedig az idő, a szövetséges seregek vitézségével és kemény munkájával együtt megérleli Varsó osztrómanak végső sikerét.

Németek berendezkedése Észak-Franciaországban.

(Ipari élet a megszállott területeken.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 4.

A németek alaposan elhelyezkedtek Észak-Franciaországban és több évi ott tartózkodásra rendezkednek be. Amennyire a helyzetből megítélhető, a németek nem gondolnak arra, hogy véglegesen elfoglalják ezeket a területeket, de megszállva tartják mindaddig, amíg a hadisarc utolsó fillérét be nem szedték. A terület nagyságát nem lehet megállapítani, mert akkor elárulná azt a vonalat, amelynek mentén a németek frontja fekszik, már pedig, akik ezt tudják, azok ezt el nem árulják.

A meghódított országrészek Franciaország leggazdagabb és legtermékenyebb vidékei. Most a nedves és ködös időjárásban is meglepi az embert a tájak szépsége és a mindenütt mutatkozó termékenység, gazdagság. A német hadsereg itt megtalálja mindazt, amire szüksége van és nem kell házulról hozatnia semmit sem.

Nagyszerűen értenek a németek ahhoz, hogy mindent a maguk akaratára formáljanak át. Ezt már a béke idején is bebizonyították, mert például a Rivierán tiszára német mádra folyik az élet és most Észak-Franciaországban is olyanná változott át. Rend, rendszer és áttekinthetőség mindenütt.

„És mégis mi vagyunk a barbárok” — mondta egy főorvos keserű mosollyal aki az újságírókat körülvezette és egész csomó tiszta, ujonnan épült faházra mutatott, amelyeket a németek építettek egy francia udvarház udvarán, betegek részére, ahol azelőtt a trágya a kutat fertőzte meg.

Franciaországban is a jobb módúak elmenekültek az ellenség elől és ezért az ipar, a gyárak vesztegelnek. A német hadvezetőség most lehetőleg életre kelt mindent. Sok épületet katonai célokra használnak fel. Egy pamutgyárból hadikórház lett, de előbb a pamutot hazaküldték Németországba. Egy elhagyott autógyárat találtak, amelyben a gépek és épületek teljesen rendben voltak. Néhány nap múlva már üzemben volt a tűzvédelmi javítóműhely, ahol zsákmányolt angol és francia egyukat, páncélos autókat és más fegyvereket javítottak, illetve alakítottak át a német katonaság részére. Minden gyorsan és praktikusán történik.

Ezelőtt az volt a szokás, hogy az egyes csapatok maguk vágták le a marhát. Ez nem vált be, mert sok hus így elpazarlódott. Most hadistenként állítottak fel vágóhidakat, amelyeket szakemberek vezetnek. A husmaradékokat igen izletes kolbászokká dolgozzák fel. A fagyuból gyertyákat öntenek a lővésezárkok részére. A bőröket megszáritják és haza küldik, ahol katonai célokra feldolgozzák.

A polgári életet is újra megindította a katonai batóság. Például egy igen fontos kérdés volt, mi történjék a cukorrépával? A németeknek nem érdekük, hogy Észak-Franciaor-

szágban cukorgyártás legyen, mert otthon is megakadt a cukor kivitel, minthogy tulprodukcio van. A répát tehát felapritják, megszáritják és téli takarmányt készítenek belőle. Megkísérelték azt is, hogy pálinkát főzzenek belőle, de az első próba nem sikerült. Folytatják tovább az eksperimentálást. Minthogy a cukorgyárak nem dolgoznak, a nagy rézüstöket leszerelték és haza küldték a — patrongyárakba.

Mindenhol látható a németek tevékenységének nyoma. Ugy mint Belgiumban, itt is kijavítják az utakat vagy újakat építenek. A Somme-folyón át tíz nap alatt a nehéz, iszapos talajon fél kilométer hosszú hidat építettek, amely most már a polgári forgalmat is szolgálja. Francia szántóföldeken német katonák végzik a békés polgári munkát, szántanak, vetnek. A bajor csapatok például saját sörüket maguk gyártják. Karácsonykor itták az első termést.

Összeomlott a francia offenzíva.

(Nem gyengült sehol a németek frontja. — Joffre csatlódsága a német csapatok elszállításáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 4.

Moraht őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai szakértője a következő helyzetképet írja:

— Tizennégy nappal ezelőtt a francia generalisszimusz azt jelentette, hogy „ütött a támadás órája”. Szükségének tartotta, hogy közölje seregaival a bátorító hírt a frontnak emberben és anyagban történt megerősítéséről. Minden francia energiájára, bátorságára és jó akaratára apellált és emlékeztette őket mindenféle „győzelmszavakra”, amelyeket a német hadvezetőség, fájdalom, nem ismerhet el ilyenekül. Aztán így folytatta: „Elérkezett a pillanat, hogy kihasználjuk a gyengeséget” (a németeket tudniillik.) Ha ellenségeink nagy nyugati offenzívájának első tizennégy napját tekintjük, nem nyomhatjuk el magunkban a legmélyebb elégtétel érzését. Frontunk mindenütt tartja magát, a svájci határ és a tenger között lefolyt számtalan ütközetben egyes helyeken, különösen az Argonneokban jóval előbbre jutott és magától értetődően feláldozott Flandriában tűzvérségi tűz által teljesen szétrombolt községeket, hogy helyettük másokat szálljon meg. Angliának a tenger felőli támadásai hatástalanok maradtak. És ezt a negatívnál nagyobb sikert a hatszáz kilométeres fronton, jól jegyezzük meg, „gyengeségünk” időszakában értük el.

Már rámutattunk a szövetségesek hamis számítására. Ugy az új angol vezérkari főnök, Sir James Wolfe Murray, mint Joffre generális fantomra építették terveiket. Nem tudták másképp elképzelni maguknak Németország keleti sikereit, csak úgy, hogy a nyugati harcterületről haderőinkből jelentékeny elszállítások történtek. Annyi bizonyos, ki volna olyan dőre, hogy ezt tagadná, kihasználtuk vasuti szolgálatunk kitűnő organizációját, de épen csak abban a terjedelemben, amint ezt a szembenálló erők helyes megbecsülése kívánatosá tette. Ha Joffre generális december 17-iki hadseregparancsában sikernek tüntette fel azt, hogy három hónapon keresztül győzelmesen ellentállott a német támadásoknak, akkor a mostani, angol utasításra megkezdett támadási kísérletről szóló jelentésében el kell majd ismernie,

hogy a szövetséges hadsereg tulbecsülte támadó erejét és bár rendelkezik bizonyos defenzív erővel, de hiján van annak a feltartóztatatlan áttörő erőnek, amelyet Németország Lüttichnél, augusztus 20-ikán Lotharingiában „Metz és a Vogézek között” és szeptember 1-jén Reims és Verdun között mutatott ki. Nem rettegnek-e tehát nyugati ellenségeink az északi harcteren elért sikereinket látva attól a naptól, amikor teljes erőnket vethetjük nyugatra?

Ezideig tehát a nagy francia-angol offenzíva nem vezetett nyugaton a szövetségesek helyzetének javulására. De azért ne érezzük magunkat biztonságban és ne legyünk gondtalanok. Böles és messzelátó hadvezetőség minden lehetőségre el van készülve. Az ellenség eddigi kísérletei esetleg csak tapogatózások lehettek, az melyek a nagy stratégiai offenzívára kedvező pontot akarják kikutatni. A hosszú csatafrontnak majdnem minden pontja ellen indítottak ilyen tapogatózó offenzívát. Az ellenségnek nem lehetett szándékában mindenütt áttörni. Minthogy azonban sehol még csak messziről sem mutatkoztak egy döntő jelentőségű sikernak még a kilátásai sem, a szövetséges vezérkari főnökök bizonyos mértékig zavarban lehettek, hogy hová dirigálják az áttörő masszákat. Ennek logikus következménye az volna, hogy lemondjanak a hírhedt hadseregparancs keresztülviteléről. De minthogy koalíciós háborúban a logikát gyakran megfojtják politikai szempontok, nem számíthatunk kizárólag várakozó hadvezetésre a szövetségesek részéről.

Időközben hadvezetőségünk ujévi ajándékképpen kimutatást adott hadifoglyainkról, akiket vitéz seregeink az ellenséges frontokon szereztek. Utalunk arra, hogy nem méltányolhatjuk eléggé az ellenségek jelentékeny erőcsökkenését. Franciaországban kétségtelenül lehetetlen ezt pótolni. Innen van a japán segítségért való kiáltás. Kifejtettem már, hogy okosabbnak tartom Japánt, semhogy veszett ügyért áldozza véréit. Japán minden kulturálisan megianulta az éleslátást. Bár hódításra éhes, mégis Oroszország feletti kétséges győzelme után, amelyet a rákövetkező békében felig megint elszakítottak tőle, s amelynek a financiai hadikészültség benuványa volt a következménye, elővigyázatosabb lett. Így bizonyára fontolóra veszi, hogy Franciaország adott ígéretét be istarthatja-e. Ha Japán mégis némileg számbavehető hadsereget küldene Marseillébe, — tehát legalább 300,000 embert, — akkor másodikat kéne kiállítani az ázsiai zavarokhoz. Ezidőszereint ehhez nem elég erős. Németország egyébként elbánhat az ellenség japán erőnövekedékével is. Ha a döntést késleltetné is, de francia területen lévő operációs bázison nem juthatna akkora erőre a japán hadsereg, hogy győzelmes offenzívát kezdjen.

Mindaz, amit Nagybrittánia idáig hadsereg-pótlásul a szárazföldre hozott, alig elegendő a hézagok kitöltésére. Ha a foglyok számából, a veszteségi és betegállomány kimutatásaiból — amennyire ez utóbbiak ismereteseek — ki-számítjuk a szövetségesek összes veszteségét, úgy Franciaország összes vesztesége 600,000 ember, Angliáé 100,000 ember. (A tiszteket is beleértve.) Ezek a számok esetleg valamivel nagyobbak a valóságnál, esetleg kisebbek valamivel, de az megállapítható, hogy úgy Franciaország, mint Anglia legjobb harczi erőiknek körülbelül husz-husz százalékat hagyták a csatateren, anélkül, hogy sikerült volna nekik tiz francia departement-et és Belgiumot az ellenségtől felszabadítani.

Oroszok levelei

Przemysl alól.

(Kétségbeesés az ostromló seregben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 4.

Az oroszok által elhagyott Przemyslből két bátor pilótatisztünk megint jó híreket hozott. A privátleveleken kívül, amelyek mind a várórség jó kedvéről és bő ellátásáról szólnak, a pilóták magukkal hozták a Przemyslben „Kriegsnachrichten” címen német és magyar nyelven megjelenő újság néhány példányát is. Az újságok a vár körüli összes fontos eseményeket tartalmazzák, ezenkívül a parancsnokság jelentéseit és egyebeket. Az újság egyik számában érdekes orosz tábori leveleket közöl, amelyeket egy osztrák-magyar patrouille zsákmányolt egy orosz postakocsiban. Az egyik levélben, amely Matiaslawba van címezve, a levélíró így jellemzi megérkezését Przemysl elé:

— És most az a veszély kezdett fenyegetni, hogy komoly harcra kerülünk. Most, a Kárpátok szakadékain állva, elmondhatom, hogy minden, ami eddig történt csak játék volt a jelenlegihez képest. Fagy és hó, rongyos csizmák, ülés a lövészárkokban, alarmit várva, a fejünk felett robbanó osztrák-magyar lövegek és mindenekelőtt az élelmiszerek hiánya: mindez együttvéve pokollá változtatja életünket. Már nyolcadik napja vagyunk itt Przemysl előtt, gugolunk az árkokban és halljuk az osztrák-magyar ágyuk dörgését. Mihelyt egy lövést hallunk és hozzá a srappell karakterisztikus, süvítő fűtülését, gyorsan bedugjuk fejünket a lövészárkokba, mintha meghajolnánk az osztrák-magyar lövegek előtt.

Egy másik levél, amelynek aláírása „Alexij” és amely Dimitrijejev Sergejnek van címezve Irkutskba, így hangzik:

„El lehet mondani, a helyzet kilátástalan. Nincs több remény, ha nem ma, akkor holnap, ha nem holnap, akkor holnapután. nyomorultak elpusztulunk, idegen erdők és földek közt, ahol szomorúan fűtül a szél és ahol hó takarja be az elesett embereket. Milyen gondteli itt az élet! A szerencsétlenség a szemünk előtt van, nincs kiút számunkra, minden lépésnél a halál fenyeget.”

Egy harmadik levélben ezt írja valaki:

— Csapataink jelenleg körülvezték Przemyslt. De ezt a várat lehetetlenség rohammal bevenni: ilyen várak idáig nem léteztek, azt gondolom. A vár páncéllal van fedve, két vízzel telt árok van és a vízben drótakadályok. Aztán az erdők sorai következnek, közben megint drótakadályok és farkasvermek. Csak kiheztetéssel lehetne bevenni, de azt mondják sok készletük van. De ha mieink rohammal akarják majd bevenni, akkor isten veletek kedves, drága gyermekeim. A vár körül már sok bajtársunk esett el. A rohamnál, ezt tudni kell, az első sorokban lévőket mind megölik, és minket is megölnék az első sorokban. Ha esetleg azt olvassátok majd az újságokban, hogy Przemyslt rohammal vettük be és hogy „jelentéktelen veszteségeink voltak,” mind ez három szóban leírva, akkor ezek a szavak nem jelentéktelen áldozatokat jelentenek, hanem azt, hogy sok sok ezer apátlan árva maradt hátra. Ha ellenben nem megyünk rohamra, akkor mindnyájan meg fogunk fagyni, úgy mint a franciák 1812-ben.”

A többi orosz levélben, amelyeket a Kriegsnachrichten közöl, a szél és eső elleni védőszerek hiányáról, a hóról és hidegről, a hiányos ellátásról, a rossz ellátásról írnak az

oroszok. A Kriegsnachrichten így fejezi be cikkét:

— Az oroszok leveleiből a „morituri te salutant” cseng ki. Hogy mi vár rájuk, ez nem kétséges előttük. „Morituri”-k ők, halálraszántak, akiknek már csak rövid időt ajándékozott a halál, akik elpusztulnak Przemysl bástyáinál, melyeket körülkombozhat, körülugrhat, földről és légről megtámadhat az ellenség, de amelyek mindig és mindig azokból, akik megkísérlik ezt, morituriakat csinálnak, halálraszántakat és halottakat. A przemysli tisztek és katonák hozsátartozói Ausztria-Magyarország egész lakosságával együtt bizonyára büszkeséggel és örömmel hallják, hogy a vár védőserege törhetetlen bátorsággal és erős győzelmi öntudattal kiállja a második ostromot is.

Lucaciu és Goga a román, „nemzeti” ligában

(Az átalakult kulturliga. — Magyarországi román vezetőknek nincs helyük Bukarestben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 4.

A Romanul legutóbbi számában vezető helyen a következőket írja:

— Hétfőn, december 15-én Bukarestben az Opler-féle teremben összeültek a romániai kulturliga osztályainak kiküldöttjei, hogy az új központi választmányt megalkossák.

Ez alkalommal a romániai kulturliga megváltoztatta lényegét. Amint Delavrancea az ülésen mondotta „elérkezett az ideje annak, hogy megváltoztassuk a liga nevét, amely eddig az összes románok kulturális egyesülése” volt, ezentúl pedig az „összes románok nemzeti egyesülése” lesz. Így a romániai kulturligából nemzeti liga lett és ez Jorga Mihály indítványára a következő programot tűzte ki a következő szavakkal:

— A legnagyobb tevékenység az egyedüli külpolitika népszerűsítése céljából, amelyet Románia követhet. E cél érdekében egy napilap létesítését is elhatározták január 1-től kezdődőleg, amely lapnak címe „Unitatea Nationala”.

Az új liga választmányába sok romániai politikuson kívül beválasztották Lucaciu László és Goga Oktavián magyarországi románokat, a magyarországi román komité végrehajtó bizottságának tagjait. Azt állítják, hogy a liga elnökevé éppen Lucaciu László jelkészt választották meg.

Ez új állapotokhoz a következő megjegyzésünk van: Minden szerénység nélkül elismerjük mindig és elismerjük ma is, hogy a románoknak legfőbb léteérdeke mindenütt az egységes kultúra és ezért mindig örvendtünk is a Kulturliga aktivitásának. Ilyen értelemben a Kulturliga a mi népünk számára valóságos népkadémia volt és soha sem helytelenítettük volna azt, ha az erdélyi, vagy beszarábiai, vagy macedonai románok támogatták volna a ligát, ha annak tagjai lettek volna, sőt még ha annak bizottságaiba is be lettek volna választva, amennyiben ezt természetesen Románia, vagy pedig az illető ottani törvényei megengedték.

Teljesen megváltozik azonban a helyzet, amikor a kulturliga nemzeti ligává változik át és politikai célt, különösen pedig Románia speciális külpolitikai céljait akarja szolgálni.

Mi magyarországi románok szeretjük romániai testvéreinket, szeretjük Romániát, óhajtjuk haladását, fejlődését, boldogulását. De az a meggyőződés vezetett és vezet bennünket, hogy nagy bünt követnének el a mi román érde-

keink ellen, ha beavatkoznánk Románia politikai ügyeibe. A román államnak meg van a maga koronázott feje, meg van az országgyűlése, vezető férfiai, akik felelnek Románia sorsáért és nem más állambeli románok vannak hivatalba, hogy elkészítsék azt az utat, amelyen a romániai vezéreknek haladniuk kell, akár belpolitikai, akár külpolitikai ügyekben.

Ugyancsak így helytelenítettük mindig azon elvet is, hogy a magyarországi románok belpolitikai ügyeibe beavatkozzanak romániai testvéreink. Abányszor megkíséreltek ily beavatkozást, az mindig kárt okozott a magyarországi románok érdekeinek.

Nincs szándékunk, de nem is tehetjük, hogy a romániai politikai vezérférfiakat megakadályozzuk, hogy propagandát csináljanak valamely bel-, vagy külpolitikai irányban. Ők szabadon tehetnek, tetteikért felelősek, országuk pedig meg fogja tudni különböztetni a jót a rossztól.

Hogy a borzalmas bonyodalomban, amely Európában kitört, Románia az entente tal, vagy a középeurópai hatalmakkal fog-e tartani, az az ő dolguk. Ő ismeri érdekeit, ismeri erejét, látja barátait és ellenségeit, viselni fogja cselekedeteinek következményeit. Nekünk magyarországi románoknak nincs jogunk Románia útját kijelölni, amelyen haladnia kell, mert semmiféle felelősséget nem vállalhatunk a mi tanácsaink esetleges következményeiért.

Nekünk, magyarországi románoknak kötelességük felvilágosítani romániai testvéreinket gondolkodásainkról és érzelmeinkről az európai bonyodalmat illetően, nehogy ők számadásaikat e tekintetben tévedésbe ejtve készítsék el.

E célból a kulturligánál, illetve most már „nemzeti” ligánál történtek után kötelességünk a legnagyobb, a mai állapotoknak megfelelő komolysággal kijelenteni, hogy a magyarországi román nép minden körülmények között saját országához és a dicsőséges Habsburg dinasztiahoz hű és hű marad, százezer román katona ontja vérért elismert dicsőséggel és a haza és a trón iránti hűséggel és a nép ezen vitéz és hazafias viselkedése az egyedüli fátyla, amely vezéreiből irányíthatja. A magyarországi román nép a hozott véres áldozatokkal nyíltan kifejezésre juttatta a belső meggyőződését, hogy az egyedüli reális veszély, amely a nemzeti létet fenyegeti, a szlávizmus. Ha a mi romániai testvéreink másképp gondolkodnak, az az ő dolguk. De semmi körülmények között sem dr. Lucaciu Vazul és Goga Oktavián dolga, hogy Bukarestben csináljanak magyarországi román politikát.

Mielőtt Lucaciu Vazul és Goga Oktavián Romániában politikai akciókban részt vettek volna, kötelességük lett volna a magyar állam kötelékéből kilépni és kijelenteni, hogy nem akarnak többet a magyarországi románok hivatalos politikájának vezetésében részt venni. E nép politikáját itthon kell csinálni, a mi országunkban, a mi népünk által és aki bármely irányban is akarja vezetni, annak a nép elől kell lennie a egyuttal cselekedeteiért a felelősséget elvállalnia.

A magyarországi román nemzeti párt végrehajtó bizottsága nem képviselhet más politikát, mint azt, amelyet az egész magyarországi román nép követ, feláldozván annyi hősiességgel drága vérért hazájáért és a trónért. Még vagyunk győződve, hogy Lucaciu László és Goga Oktavián már elküldötték dr. Mihályi Tivadar urnak a magyarországi román nemzeti párt végrehajtó bizottsági tag-ságáról való lemondásukat.

Tűzértisztek a viskóban.

(Egy tűzérőhadnagy levele az északi harcterről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 4.

Egyik német tűzérőhadnagy szolgálati tűzérőhadnagy írta aradi jóbarátjának az északi harcterről ezt a levelet, amely közvetlen szavakkal festi a feli fagyban folytatott tűzérőéletet.

— Lent, a völgy szelid lejtőjének tövében, kővé fagyott földön két tarack és négy nehéz ostromgyűtt szórja gyíllós tűzét dombokon, falvakon, majorságokon át az orosz csapatok felé. Egyetlen szél fúj: majdnem azt hiszik, hogy felfordítja a tűzereket, kikódítja utjából a szeszegve nekilóduló ekrazit-gránátot, melynek sietősségét üvöltő harsogással fokozza a homályba vesző nyírfaterdő. A legények fűtő-részve táncolnak az ágyuk körül, az egyszerű csak keres, de nem talál meg bennünket az ellenség. Messze jobbra-balra villannak fel a szétröbbanó orosz szrapnellak s tehetetlen haraggal ontják mérges golyózáporukat, melylyel a légynék se vétenek. Az egyik Vormeister, míg az ágyut beirányozza, rágyújt az alkalmi nótára: „A ki a babáját igazán szereti, akár milyen szrapnell-eső esik, mégis felkeresi...” Tetszik a nóta a fiuknak: kapnak rajta. Biztos, hogy holnapra már a bakák is ezzel a módosított szöveggel fogják énekelni.

Pedig hát aszonyazemély alig fejlődik ide. Legföljebb egy pár kilakoltatott fehérszép li balkezén kis borjút vezet, jobbán kis gyereket tartja, míg a fehérszeműt s a házi holmit a gazda cipeli a hátán. Ezek a jó emberek valami szent egyszerűséggel akarnak honn maradni, s nem látják, micsoda örült tüzelés, gépfegyver-, puskaropogás folyik az ő kis kőkre meszelt, szant képekkel teleaggatott kunyhóikért. Erőszakkal kell onnét elcsipelni őket. Lassan vándorolnak tovább, biztonságos helyekre, vissza-visszanéznek s csak egy-egy erősebb ágyucsattanásnál vet magára keresztet némelyik öregasszony s vértelen ajkáról morgogva szabadul el egy fojtott „hazae moj.” Ott vonulnak el az egyre erősebben szétterpeszkedő ködben az ablakunk alatt.

Mi egy kis viskóban tanyázunk, mi boldogok, kiket huszonnégy órai fagyoskodás után most alkonyatkor váltottak föl. A kiütött ablaktáblákat szalmával tömjük be: a szobában is szalma van s azon hevernek mérnökök, jogászok, tanárok. A lehető legvegyesebb társaság, mely csodálatosan egyesül a mosdatlanságban, társadtságban, éhségben, katonai humorban. Az egyik pasziánszot rak ki a hálószáján, főszelemmel a toafőzőjét vizsgálja, hogy bugyborékol-e már benne a víz? A másik egy kis istállólámpa szerény világánál levelezőlapokat írál, a harmadik — hogy is mondjam csak Enoman — hajtóvadászot rendez. Ezek az emberek, akik nem is egy csapatból verődtek itt össze, csodálatos őszinteséggel vetkőződnek, öltözködnek át és senki sem utközik meg rajta. Akinek a lába, dereka kissé megdermedt a hideg éjszakában, elnyulik a szalmán s úgy masszírozatja magát a legényével, akúrcsak a fürdőben volna, mely után hej, „buzgó imádság” epedez arárcsere ajkán. „A szomszéd szobából lörögős bulatszák át: kaparják a falat a derék párák, de csak a kiválasztott nép jutott közüök ledett helyre. Bent a szobában egyre nő a sötétség. A kis lámpa is alig pislikol egyet. Öregeste van: hat órára jár az idő. Jó lesz aludni! A sok egykori civil, akik egy teketa-kavó mellett át tudták diskurálni az éjszakát, mind aludni akar s föl se rezzen a ritkább kö-zökben elhangzó dörrésekre, melyekbe bele-razdúl a kis ház fala. De valaki a sarokban halkán fűtőrésszni kezd egy Fráter-nótát, majd, mintha csak a maga mulatására gondolna, esöndesen dudolja szövegével együtt. Kis moz-golódás támad a szalmán. Nem hagy bennün-ket aludni a magyar nóta. A lélek mélyén rejtve alvó, régen elnyomott, erővel elfelejtett vágyódások, keserűségek, emlékek-felszabadulva rajzanak ki felé.

S észre se vesszük magunkat, már min-denki énekel. A hangulat emelkedőben van; a magyar nótákat kuplák, anekdoták váltják fel, melyeket az ütegnék legjava csibészai ad-nak elő. Legnagyobb sikere van természetesen

a „Haditudósító”-nak, melyet egy ferencvárosi fiatalember ad elő. Meg kell ismételnie. A me-názamejster — civilben kereskedelmi utazó — természetesen nem hagyja magát. Ő is részt kér a dicsőségből.

— Bocsanatot kérek, főhadnagy ur, de ha meg tetszik engedni, elmondom, amit egy kol-légám a multkor — de milyen multkor — me-sélt a vonatban, mikor a legujabb női kalap-modelleket vittem le Petrosányba. Az egyszeri utazónak volt egy felesége...

— Ezzel megkezdődnek a trágár viccek. Majd lassan, lassan kifogynak az ötletek. Szü-net áll be.

A cigaretták tüzes üszkei nekilobbannak aztán megint elhalványodnak; valaki megint fűtőrésszni kezd egy kesergő kuruantót. A refrént „Két pogány közt egy bazzért omlik ki vére...” már együtt éneklük haragos keserűség-gel s bizton a szerbokra, meg az oroszokra gondolnak adáz gyűlölettel. Odakünn már csil-log a telihold: szeliden világítja meg a szürke halmokat, a lombjavesztett kopár fákat, a messzeségbe vesző fagyos utat. Ott tul, a ma-gányos tábori tűzön felbőbe veszik hazánk kö-pönyege, a némán meredező Magas-Tátra. Fű-tyúl a szél Késmárk felett, Edes hazám, Isten veled!... Arra, dének szólnak nótáink s talán a szivó szél elviszi tört foszlányait falvakba, pusztákba, városokba, oda, ahol kedveseink lak-nak, akik bennünket várnak, visszavárnak... Nyolc óra van. Gyere édes álmom, vigy haza bennünket; hadd legyünk álmaunkban jók, tisz-ták, becsületesek, emberek!... Jó éjszakát!

Franciák tudatlansága miatt

sülyedt el a Courbet.

(Az „U. XII.” hőstettének áldozata. — Oroszország már nem bízik Romániában. — A görög kormány az entente ellen.)

Távirati tudósítás.

Róma—Pétervár január 4.

A francia Courbet dreadnought ka-tasztrófiaja.

Róma. A Courbet francia admirális hajó katasztrófiaja, amelyet az osztrák-magyar hajóhad „U. XII.” tengeralattjárója o-rozott torpedórovásával, az orosz közvéle-ményre rendkívül mély hatással van. Ért-hetetlennek tartják a francia flotta gondat-lanságát és a flotta vezetésében való fejtel-niséget, amely abban is megnyilvánult, hogy a súlyosan megsebesült admirális hajóval nem igye-keztek valamelyik kikötő felé, hanem a nyílt tengerre vitték a hajót.

A hajó elsülyedése jóval kevesebb ember-áldozattal járt volna, ha nem igyekeztek volna titkolni a katasztrófáját és ebben az igyekezet-ben nem vitték volna ki a nyílt tengerre a tarthatatlan dreadnoughtot. Az osztrák-magyar flotta vakmerőségét valamennyi lap elismeri és a francia hajót érő katasztrófában az amúgy is túlvátoz földközi-tengeri francia flotta nagy erkölcsi vereségét látják.

Románia katonai készülődései.

Bukarest. Bratianu miniszterelnök tör-vényjavaslatot terjesztett a szenátus elé, a mely felhatalmazza a kormányt, hogy az ed-digi kontingenst zászlók alatt tartasson és újabbakat idő előtt belihasson.

Románia — a szifinx.

Pétervár. A szlavofiltársaság köz-gyűlésén Szoboljevski publicista azt mondta, hogy Románia egy szifinx. Valamire készül, de senki se tudja ki ellen, vagy ki mellett.

A görög kormány az elnöke politi-kája ellen.

Konstantinápoly. A görög mi-nisztertanács elítélte Venizelosz ententebarát politikáját. Kormány-válságot várnak.

Letartóztatott orosz kémnő.

Szófia. A rendőrség egy bolgár száma-zású kémnőt letartóztatott, aki a ruszofiloktól rendszeres kémjelentéseket szerzett be.

Irország új alkirálya.

Londonból jelentik: Winbourne lordot Aberdeen lord utódjául kinevezték ir alkirályá.

Élet a Rivierán.

(Megindult a szezon németek nélkül.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 4.

A háboru kezdetekor jelentették, hogy a francia Rivierán az összes német tulajdonban lévő szállodákat lerombolták. Ekkor senki sem hitte volna, hogy Nizzában és Montecarlóban rövidesen megindulhasson az élet, annál ke-vésbbé, mert a le nem rombolt hotelekben sa-besülteket helyeztek el. De nem így történt, mert december utolsó felében az angol, ameri-kai és francia lapokban óriási hirdetések jelen-tek meg, a melyek arról számoltak be, hogy az egész Rivierán megindul az élet és a napengaras tengerparton ugyanolyan szórako-zások várják az idegeneket, mint más évben. A lerombolt német szállodákról elhallgatott a hír, a sebesülteket is máshova szállították. Minthogy a montecarlói és a nizzai előkelő szállodák legnagyobb része német tulajdon volt, kissé érthetetlen, hogy a franciák mégis csábítgatják az amerikaiakat és az angolokat, a kik meg voltak szokva ezeknek az előkelő és finom szállodáknak minden kényelméhez.

A Figaróban megjelent hirdetés elmondja, hogy a francia kormány külföldi képviselői mindent elkövettek, hogy segítsenek ezen a szánalmasan, a melyben a Riviera törzsvendégei ebben az évben részesültek. A fáradozás már meg is teremtetta gyümölcsét, mert január 1-től kezdve a Cunard Line Ama-rika és a Földközi tenger között hónaponként egy hajójáratot indít, a mellyel az amerikaiak eljöhethetnek a Rivierára. Másrészt a híres ex-press, a gazdag emberek legirigylt vonata, a Calais—Méditerranée Express is újból meg-indul, de ez évben nem Calaisból indul (oh azok a kíméletlen németek) hanem Boulog-neből.

Dover—Calais között nem közlekedik a rendes személyszállító hajó, ellenben Folkestone—Dieppe és Folkestone—Boulogne között teljesen rendes a közlekedés és a Boulogneból kiinduló vonatok étkezőkocsikkal, Páris és Menton között pedig hálókocsikkal közlekednek. A hirdetés még azt is elmondja, hogy a vám-vizsgálat sokkal enyhébb, mint más évben, de a szigorú vámvizsgálat helyébe utlevélvizsgálat lépett. Remélhetőleg — mondja a „Figaró” — ez az intézkedés tovább fog tartani, mint a háboru.

A Journal-ban is hirdetés jelent meg, amely szóról-szóra így szól: A világ legjobb éghajlata a Cote D'Azuron van. Az 1914—15-diki idény. A hármas ententehez tartozó ösz-szes hotelek megnyitnak. Cannesban, Nizzában, Monacóban, Montecarlóban, Beausoleiban és Mentonban. Mindenféle sport: golf, tennisz stb. Művészi attrakciók, nagy gyógyfürdő Monte-carlóban (?). Gyorsvonati összeköttetés, szalon-kocsi, hálókocsi, étkezőkocsi.

Az angol lapokban megjelent hirdetések ezenkívül még azzal is csábítgatják az angolo-kat, hogy ez évben annál kitünőbbben lehet a Rivierán telelni, mert a németek ezuttal elma-radtak. A finom és kényes angolok bizonyára örülnek ennek a hírnek, mert elég bajuk van a németekkel. Franciaországban és a tengeren és ha a zoldasztalnál is németekkel kerülné-nek szembe, ezt igazán nehezen bírnák ki.

Megvertük az oroszokat a krakói vonalon.

(Meghiúsult a legujabb orosz haditerv is. — Sikertelenek a kárpáti betörések. — Varsó ostroma előtt.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Kopenhága, január 4.

Hivatalos jelentések az északi harcterről.

Budapest: A főhadiszállás jelenti január 3-án: Az ellenség ismételt kísérletei, hogy arcvonalunkat Gorlicétől nyugatra és északnyugatra áttörje, az ellenség súlyos veszteségei mellett újból meghiúsultak. E harcok közben, melyek egész napon át folytak, Gorlicétől délre rohammal bevettünk egy magaslatot, a mely erős vetélkedés tárgya volt. Egy ellenséges zászlóaljat megsemmisítettünk, egy törzéstisztet, négy alantás tisztet és 850 főnyi légénységet elfoglaltunk és két géppuskát zsákmányoltunk; a hadizászmány közt van az ellenségnek egy repülőgépe is, a melyet lelőttünk. Az arcvonal többi részén különös esemény nem történt. Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Berlin. A nagy főhadiszállás jelenti január 3-án: Kelet-Poroszországban és Lengyelország északi részében nincs változás. Lengyelországban a Visztulától nyugatra csapatainknak többnapos kemény küzdelem után sikerült az orosz főhadállásnak különösen jól megerősített támaszpontját, Borzymovot elfoglalni: eközben ezer oroszot foglyul ejtettünk, hat géppuskát zsákmányoltunk. Három éjjeli támadásban kísérelték meg az oroszok Borzymov visszafoglalását; támadásaikat visszavertük, miközben súlyos veszteségeket szenvedtek. Ravától keletre is támadásunk lassan előbbrejutott. Az orosz jelentésekben többször említett Inovlodz körüli orosz sikerek tisztán koholmányok. Ezen a környéken az oroszok összes támadásait súlyos veszteségeik mellett visszavertük és tegnap a támadások meg sem ismétlődtek. Egyebekben a Pilicától keletre a helyzet változatlan. Legtöbb hadvezetőség.

Nem maradhat el a győzelem.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Frigyes főherceg a végleges győzelem kívánságával üdvözölte Vilmos császárt az újév alkalmából. A választáviratban Vilmos császár is visszazonozza a jókívánságokat. Derék csapatok tovább is egyesült erővel küzdenek. A véggyőzelem nem maradhat el.

A teljes orosz visszavonulás előkészítése

Berlin. Kopenhágából jelentik: Az orosz hadsereg helyzetéről a „Times” katonai munkatársa legutóbbi cikkében a következőket írja: Lehetetlen előre megjósolni, hogy a nagy küzdelem Lengyelországban miként fog végbemenni. Bármennyire csalódottnak is érezzük azonban magunkat, hogy az orosz előrenyomulást megállásra kényszerítették, mégis megértjük, hogy a nagyherceg az ovatosság követelményeinek tett eleget, mikor csapatait összevonta és a krakói elleni támadást elejtette, mert látta, hogy seregének szárnyai veszélyeztetve vannak. Az a feltételezés, hogy a krakói elleni előrenyomulásnak minden körülmények között meg kell történnie, bármint eredményezzen is a küzdelem Lengyelországban és Galiciában; megtörik a tények szigorú logikáján és a hadiutak válik az orosz főparancs-

noknak, hogy ezt a szükségességét felismerte és a szerint cselekedett is. Még ha az oroszokat arra kényszerítjük is, hogy a Visztulán és a Bugon keresztül visszavonuljanak, ez se ingathatja meg azt a meggyőződésünket, hogy az orosz tulerőnek sikerül győzedelmeskednie.

Csalódtak az angolok az oroszokban.

Berlin. Kopenhágából jelentik: A londoni lapok cikkei arra mutatnak, hogy Angliában az Orosz-Lengyelországban történőket nagy izgalommal kísérik és az ottani eseményeket a háború kimenetelére döntő jelentőségűnek tartják. Azokkal a kísérletekkel, hogy az orosz visszavonulást jelentéktelennek állítsák be, már felhagytak és egészen nyíltan beszéltek róla, hogy az orosz offenzíva, amely Prosz-Szilézia és Posen ellen irányult, teljesen eredménytelen maradt. A Times persze azt írja, hogy bár sikerült az oroszokat visszaszorítani, mégis az a terv, hogy az orosz jobbszárnyat bekerítsék, valamint hogy varsói védelmi vonalukat áttörjék, nem járt eredménnyel, így tehát az oroszok mostani helyzete nem teljességgel kedvezőtlen. Más lapok azt írják, hogy az oroszok támadó ereje elérte, sőt túlhaladta a tetőpontját és így bizonyos elernyedettséggel állott be, a melynek helyét később ismét elfoglalja majd a visszatérő energia. Sokat várnak a bevont tartalékcsoportoktól is, a melyek ugyan közepes értékűek és felületes kiképzett légénységből állanak, de nagy tömegüknél fogva hatásos segítséget ígérnek. Az angol lapok összbenyomása azonban nagy csalódásra vall és hasztalan igyekeznek vigasztalódni a fölött, hogy sem nyugaton nem tudnak előre haladni, sem pedig keleten döntő győzelmet aratni, a sorok közül kivillan az angol lapok katonai szakértőinek az a meggyőződés, hogy a szövetségesek operációi holtpontra jutottak.

Küdelem Varsóért.

Kopenhága. A Daily Mail szerint Varsóért elkezdődött küzdelem kezdődött meg. Repülők sűrűn bombáznak. A Times szerint a varsói küzdelem szünetel az eliszaposodott utak miatt. A németek bevárják a fagyot a könnyebb előrehaladás végett.

Varsó lakossága menekül.

Stockholm. A Varsavszky Novine kimutatja, hogy Varsóból negyedmillió ember, lakosság egyharmada elmenekült. A lapot kimutatásért elkobozták. Negyvennyolc orosz tábornok sebesült meg.

Bukarest. A Pétervári Távirati Ügynökség a samleget államokba hivatalos közlést juttatott nagyszámu orosz tábornok megsebesüléséről. A közlés szerint december 29-ig nem kevesebb, mint 48 tagja a tábornoki karnak érkezett sebesülten Pétervárra. (Bud. Tud.)

Meghiúsult az oroszok Krakóra irányult támadása.

Bécs, január 4. Roda-Roda, a „Neue Freie Presse” haditudósítója a sajtóhadiszállásról ma a következő jóváhagyott táviratot küldte lapjának:

— Az oroszok Közép-Galiciában a Tarnow-Dukla-szoros vonalon állanak. Velük szem-

ben nekünk két seregrészünk van, az egyik a Kárpátokban, a másik az alsó Dunajec balpartján. Pénteken még úgy látszott, mintha az oroszok a két hadsereget között levő területen, nevezetesen a Neu-Sandee irányában akarnának előretörni, dél felől átkarolva a mi Dunajecnél álló haderőnköt, de erre nem került a sor, ha ugyan tényleg ez volt az oroszok terve.

— Nyilván visszariadtak attól, hogy seregük oldalát kitegyék a Kárpátokban lévő hadaink támadásának, sőt ellenkezőleg, szombaton heves arcvonalátámadásba mentek át a mi Dunajec-seregünk ellen. Ez a hadsereg-csoportunk különösképen friss katonanyagról áll és az orosz támadást olyan véresen verte vissza, hogy az ellenségnek el kellett ejtenie haditervét, amely a krakói vonal forszírozásából állott.

Oroszok kárpáti betöréseinek célja.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Sokáig kétséges volt, hogy mi a céljuk az oroszoknak a Kárpátokban érezhető erős nyomással? Azt hitték nálunk, hogy Neu-Sandeezen át megkísérelték kerülni dunajeci és bialai csoportunkat. Ebben az esetben mi Neu-Sandeez felől oldalba támadhattuk volna őket, mint annak idején Limanovnál tettük. Ujabbán kitűnt, hogy az oroszok kárpáti akciójukkal Krakó felé Sarnován és Bohnyán át való előnyomulásuk zavartalanságát akarják biztosítani. Szerencsére krakói offenzívájuk dunajeci haderőnk ellenállásán összeomlott. Világos ebből, hogy a kárpáti akció mellékes.

Harcok Fenyvesvölgynél.

Budapestről. A sajtóhadiszállásról jelentik:

Höfer altábornagy egyik legutóbbi kommunikéjében jelezte, hogy a VIII. hadsereg, amely körülbelül egy héttel ezelőtt a Kárpátokon át előrenyomult haderőink ellen a támadást megkezdte, kiegészítésekkel és friss hadosztályokkal annyira megerősödött, hogy célszerűnek látszott csapatainkat a szoros magaslatokra és a Gorlice körüli területre visszavonni, ami a helyzetet egyébként nem befolyásolja. Ez a Kárpátok ellen irányuló akcióra látszott mutatni. Az oroszoknak ezt az akcióját nyomon követte egy támadás, amely Lupkov, majd Mezölaboro irányában történt és amely két támadást visszautasítottunk.

Szilveszter éjszakáján is volt egy orosz támadás, amely Uzsook irányában történt. Az orosz tulerő következtében csapatainkat a gerincmagaslatokról kissé visszavontuk. Miután az operációk még folyamatban vannak, erről az elhelyezkedésről részletek nem közölhetők. Lényegében úgy ítéltük meg a helyzetet, mint amilyen ezelőtt két nap előtt volt.

Meg kell állapítani, hogy az oroszoknak ez a kísérlete nem olyan, hogy aggodalomra a legkisebb okot is adna. Amint már eddig is történt, a terepviszonyok következtében az orosz erő nem fejlődhet ki a szűk völgyekben.

A legujabb kárpáti harcok is az általános harcéri helyzettel magyarázhatók. A limanovi győzelemre az oroszok balszárnyuk meghosszabbításával feleltek és erőiket azért vonták össze itt, hogy az átkarolás veszedelemétől szabaduljanak.

Általánosan helyzetünk jó, esetleges új harcok elé bizalommal nézhetünk.

Ungvár: Az oroszok Szilveszter éjszakáján nagy túlerővel megtámadták a Borinyáig előrenyomult csoportot, a mely előbb az uzsoki magaslatra, majd később Csontosig vonult vissza. Az ellenség keleten Ticha felől, nyugaton Patakófalú és Kiesvölgy felől oklattanásokkal be akarta keríteni csoportunkat. A bekerítés azonban nem sikerült. Csermák ezredes biztosította meg a trén visszavonulását is. Ligetes közelében csapatunk felvette a küzdelmet.

Az ütközetben Csermák ezredes egy golyó szíven találta. A hős ezredes hű katonái Ligetesen temették el. A csapat teljes rendben érkezett meg előre kijelölt kedvező pozícióba, hol feltartóztattuk a túlerőt. Csak a bevezetési járásban van orosz.

Stratégiai okokból Nagybereznát és több kisebb községeket kiűrtettünk. Ungvárott nyugalom uralkodik.

Ungvár. A kárpáti orosz sereg megerősítéseket és tartalékokkal megerősítette az offenzívát. Kiesvölgyön és Uzsokon keresztül próbált támadni, de seregeink kitértek a támadás elől és visszavonultak az előre elkészített pozíciókba. Beregben az oroszok a vezérálás- valódi vonalon mozdulatlanul állanak. Az oroszok kiverésére minden intézkedés megtörtént északon. Ungban a havazás nagyon megnehezíti az oroszok mozdulatait.

Haditudósítók a főparancsnoknál.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A sajtóhadiszállás újév alkalmából feliratban fejezte ki szerencsés kívánságait Frigyes főherceg tábornagynak, aki erre elhatározta, hogy a sajtóhadiszállás tagjait a főhadiszálláson együttes kihallgatáson fogadja.

A fogadtatás ma délelőtt 10 órakor volt. Az újságírókat Hoehn ezredes, a sajtóhadiszállás parancsnoka mutatta be egyenként a fenséges urnak. Frigyes főherceg nagy elismeréssel nyilatkozott a sajtó és a sajtószállás kitűnő szolgálatairól.

A sajtószálláson egyenként tegnap az újságírók melegen ünnepelték Hoehn ezredes, abból az alkalomból, hogy a király őt a hadi-ékkiményes Vaskorona-renddel tüntette ki.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Frigyes főherceg a haditudósítók előtt elismerését fejezte ki sikeres tevékenységükért és a sajtó jóllátás, hazafias magatartásért. A főherceg bejelentette a haditudósítóknak, hogy legközelebb alkalmuk lesz csoportonként a frontra menni és megismerni csapataink csodálatra méltó magatartását. Meggyőződése, hogy a legjobb benyomásokat fogják szerezni, a melyeket értékesíthetnek a közös nagy ügy javára.

Magyar sebesült katonák karácsonya német földön. Sziléria egyik városkájából írta hozzánk a következő levelet Borza János aradmegyei származású tüzére a 12. tábori tarack ezrednek:

— Tudatom, hogy december 18-án hatvan színmagyar katonával együtt öt hónapi fáradságot, gyávaságot nem ismerő harcok után időnként bennünket egy kis német városkába gyűjtözték. Megérkezésünk alkalmával ajándékul kettőkor nagy közönség gyűlt össze és a magyarok iránti szeretettel bizonyítva megvendégelték és autón a kórházba szállítottak. Karácsonykor a legnagyobb szeretettel vettek körül, nem feledkeztek meg rólunk és olyan örökös emlékeket kaptunk, amelyeket örömmel mutatunk meg, ha majd hazajutunk egyszer.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Vör Mihály első fellépése: Dolovai néző leánya.

Szerda: délután: Svihákok, este: Rokkant házár.

Csütörtök: Itt először: Fészek a viharba.

Péntek: Fészek a viharba.

Szombat: Itt először: Szóke Pepi, operetta.

A Kölcsény Egyesület

irodalmi délutánjai.

(A második négy zsúr programja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 4.

A Kölcsény Egyesület a háborús esztendőben különösen gazdag programmal lépett tagjai elé. Az alapszabályok értelmében az egyesület tagjai számára nyolc irodalmi felolvasást tartozik évenként rendezni, a kínálkozó alkalom és a háborúval kapcsolatos, szinte kimeríthetetlen, a közönséget állandóan érdeklődésben tartó témák arra bírták az egyesület vezetőjét, hogy az alapszabályokban biztosítottnál többet is adjanak a közönségnek. A téli szezon első felében, a múlt év két utolsó hónapjában már öt nagyszerű és élvezetes Kölcsény-zsúr alkalmából töltötték meg az egyesület tagjai és a nagyközönség a kulturpalota hatalmas termét és most mégis négy újabb irodalmi délután programját adja tagjai elé az egyesület vezetősége.

Január 17-én kezd meg az újabb előadások sorozatát a Kölcsény Egyesület és azt lehet mondani, hogy az első öt zsúr gazdag és vonzó érdekességeit a január és február folyamán megtartandó előadások még felül is mulják. Azt a lankadatlan érdeklődést, amellyel a Kölcsény Egyesület tagjai a vezetőség munkáját kísérik a felolvasások rendezősége azzal közzöni meg, hogy változatos és érdekesnél érdekesebb újabb előadásokról gondoskodik.

Január 17-én, vasárnap az új esztendő első Kölcsény-zsurján Cholnoky Jenő dr. a kolozsvári egyetem tudós professzora tart az egész délutánt estig betöltő előadást Oroszországról. Cholnoky Jenő dr. évek óta a legkedveltebb vendége a Kölcsény Egyesületnek és előadásait mindenkor tündető melegséggel fogadták Aradon. Oroszországról szóló előadását, amelyet nagy érdeklődés előz meg, vetített képekkel kíséri a nagy tudású, szellemes és kedvelt előadó.

A következő irodalmi délutánnak szenzációs érdekességeként egy aradi énekművész vendégcsereplését nyeri meg Varjassy Árpád kir. tanácsos, a Kölcsény-egyesület elnöke. Január 24-én vasárnap délután Bedeus Bella bárónő, a wien zeneakadémia énektanítóját végzett gyönyörű hangú énekesnő lép a kulturpalota színpadjára. Bedeus Bella bárónő, akire tüneményesen induló művészpályára vár, legutóbb a bécsi udvari operában énekelt a zeneakadémia vizsgáján és fényes énektudásával, pompás hangjával egyaránt elragadta hallgatóit. A tudása teljében levő aradi énekművész föllépése eseménye lesz a Kölcsény Egyesület zsúrjainak. Ugyancsak január 24-én fejezi be harmadik előadásával Kara Győző tanár a világháború történelmi előzményeinek ismertetését és ezuttal a nagyhatalmak érdekösszeütközéseit fogja megvilágítani.

Február 7-én vasárnap délután a harmadik Kölcsény-zsúr Pekár Dezső dr. geofizikus előadása tölti be teljesen. A kiváló tudós korántsem elvont tudományos kérdést tart előadást a Kölcsény-egyesület közönségének, hanem a legnépszerűbb és a háborúban is sokat fölhasz-

nált tudományos felfedezések egyikéről szól. Előadásának címe: A kinematográfiról és a moziról. Az előadást bemutatókkal és kísérletekkel élénkíti Pekár Dezső dr., aki előadásában kiterjeszkedik a mozi természettudományos alapjára, arra, hogy miért élnek a moziképek. Szólni fog a mozi őseiről és fejlődéséről, a jelenlegi mozik szerkezetéről és működéséről, a mozgóképek felvételéről. Ismerteti a mozi-trükköket, a képtelen mozi jelenetek készítését, a mozi hasznát és gyakorlati, tudományos alkalmazását, a tudományos moziszerkezeteket és az ultramozit, a lövedékek hatásainak tanulmányozását a mozi útján stb. — A moziról szóló előadást természetesen számos mozikép teszi még vonzóbbá.

A negyedik délutánon, amelynek napját csak ezután állapítják meg, az aradi filharmonikusok közreműködésével a magyar zeneirodalom legszebb alkotásai kerülnek zenekari bemutatásra. A négy Kölcsény-zsúr az egyesület eddigi tagjai féltévi nyugtájuk kiváltása és zsúryegyük átvétele mellett látogathatók. Az újonnan belépő tagok szintén ingyen hallgathatják végig az előadásokat. A tagsági díjakat az egyesület pénzbeszedőjénél, vagy a kulturpalota könyvtárában a hivatalos órák alatt tanácsos mennél előbb lefizetni.

* A színház hírei. Holnap, szerdán viskoreszt napján a színház két előadást tart, délután a közkedvelt Svihákok, este a budapesti királyszínház kedvelt műsor darabja Rokkant házár, vagy Tündérlak Magyarbanban kerül színre. — Fészek a viharban a legújabb berlini darab, a mely bár aktuális az orosz-lengyelországi harcok színterén játszik, állandó műsor darabja a berlini, bécsi és budapesti színházaknak. Nálunk csütörtökön kerül először színre, a főszerepekben Kápolnay, Hepsenő, Borostyán Fülöp, Folinusz, Vör, Kiss Miklós, Várnay, Polgár, Dely stb.

* Henny Porten-premier az Apollóban. Mint a mozi fellendülésekor Asta Nielsen, úgy most Henny Porten, a mozi publikumának dőlgetett kedvence. A fejedelmi természetű, csodaszép német művész nem a különlegességeivel, hanem művészetének finom, csillogó erejével a egyéniségének lebilincselő bájosságával lopta bele magát az emberek lelkébe s ép ezért a népszerűsége bizonyára tartósabb lesz, mint egykori riválisáé. Ezt igazolja az Apolló mai premierje is. Háboru van, amikor az itthonmaradottaknak sincs nagy kedvük a szórakozásra, az eső szakadt a mégis kora délutántól kezdve késő estig minden talpalatnyi helyet elfoglalt a közönség az Apolló nézőterén. Megtörtént az, ami még a háboru kitörése óta aligha esett meg mozi színházban, hogy már előre elkelték a jegyek s a színház pénztára kénytelen volt kitenni a „Minden jegy elfogyott” tábláskát. A boldogság völgyében Henny Porten szebb volt, hatalmasabb volt, mint bármelyik szerepében. Igazi asszonyok láttuk: szenvedett, mert szeretett. Káprázatosan szép a fináléja a darabnak, amikor a sok megpróbáltatás után megnyílik előtte a boldogság völgye s a a pálmalombok balzsamos levegője csókolja körül csodaszép arcát. A szezon eseményével együtt került bemutatásra egy aktuális háborus dráma: „A becsület mezején”, amelynél szebb és megkapóbb alkalmi darabot még nem látott a közönség. Kedden utoljára kerül vetítésre az Apollónak ez a nagyszabású műsora. 3

* A rajah ékszere. (Indiai dráma az Urániában.) Kelet-India mesés világában játszódik le ez a detektív mese, abban a világban, ahol a káprázatos, tüneményes pompában díszlik minden, a gyémántok hazájában, ahol azonban az emberi indulatok, mintegy varázstűzre kizsábadulnak a keblekből és egy pillanat alatt kész bármely gaztettre. A fény és pompa, amit az előkelők kifejtének, elvakítja a köznépet és egymást érik a gyilkolások, rablások. — Riportok a nyugati hadszínterről. (Háborus aktualitások az Urániában.) A háborúnak, mondhatjuk legfontosabb három organumának: a tüzéségnek, a trénnek és a szá-

nitéseknek munkáját mutatja be a színház mai háborús felvétele. A felvételek a nyugati harcterről való és híven elénk tárják a német tüzerek fontos munkáját, a tüzérségi tüzhátasát, a trénnel előrevonulását és a szanitécoknak működését a különböző helyeken és a frontban. A foglyokat is különböző munkákra hasz-

nálják fel. A kép egy csoport francia foglyot is bemutat munka közben.

* Az új bolyegtörvény, valamint az új polg. pörrendtartás könyve Kerpelnél kapható.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Joffre a Vogezekben erőszakolja az offenzívát

(A francia fővezér újabb tervet. — Nem kapnak japán segítséget a szövetségesek. — Párisból egy új hadsereg indult a harctérre. — Megbuktatják az angol tengerészeti minisztert a flotta kudarcai miatt.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Rotterdam, január 4.

Hivatalos jelentés a nyugati harcterről.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentése január 3-áról: Westende előtt tegnap délelőtt torpedónaszádoktól kísért néhány ellenséges hajó jelent meg, amelyek azonban nem tüzeltek. Az egész nyugati arcvonalon tüzérségi harcok voltak. Ellenséges gyalogsági támadás csak St. Menchouldtől északnyugatra történt; ezt a franciák súlyos vesztesége mellett visszaverték.

Joffre újabb offenzíva tervet.

Genf. Újjáalakult francia hadsereg Párisból utban van Belfortba. A Flandriai offenzíva rettenetes veszteségei után Joffre a Vogezekben akar újat próbálni.

A meggyúsult flandriai offenzíva.

Berlin. Rotterdamból jelentik: Boulognei jelentések szerint sebesült katonatisztek, akik a harcterről térnek vissza, azt mondják, hogy Flandriában ugyanolyan heves küzdelem foly, mint a nagy csaták napjaiban Ypern mellett. A szövetségesek naponta rohamtámadásokat intéztek 200 és 300 méternyire fekvő ellenséges lövészárkok ellen, amelyeket a németek gyilkos puskatűzzel vertek vissza. E mellett szorgalmasan működött a német tüzérség és a géplegyver-osztag is. Ha egy rohamtámadás véget ért, a lövészárkok közötti terület teljesen el van fedve halottakkal és sebesültekkel; a szövetségeseket csupán az vigasztalja, hogy a németek is nagy veszteségeket szenvedtek, ha területet eddig nem is sikerült elfoglalni tőlük.

A „Tijd” azt jelenti, hogy Lüttichben és Brüsszelben naponta angol és francia foglyok érkeznek meg, legutóbb 800 zuávot szállítottak Lüttichbe.

Amsterdamból jelentik a Deutsche Tageszeitungnak: Hollandi lapjelentések szerint a franciák és angolok legutóbbi nyolc napos flandriai offenzívájuk nagy áldozatokat követelt. A céltalan előrenyomulás következtében a szövetségesek mintegy 20 falut elveszítettek, amelyek most már a németek birtokába kerültek. Emberben is igen nagyra értékelik a szövetségesek veszteségeit. A „Courant” azt írja, hogy a sikertelen offenzíva mintegy 30.000 halottat, sebesülteket és foglyokat pedig 150.000 főnyi veszteséget okozott a szövetségeseknek.

Oszták-magyar molorosok bombázzák Rheims.

Milano. A Corriere della Sera párisi tudósítója hosszabb levélben számol be a hadmozdulatokról és többek között ezeket is írja: „Az elmúlt napokban az a hír terjedt el, hogy Rheims fel lett mentve és hogy a vonatok rendszeren közlekednek már odáig. A Temps ezeket a híreket hivatalos helyről megcáfolja és sorait így fejezi be: Rheims környékének lakói jól tudják, hogy reményeik még messze

vannak a teljesüléstől. Nem kell hinni a túlgyors örömhíreknek. Az oszták-magyar 305 om. lövegek még naponta figyelmeztetnek arra, hogy nagy türelemre van szükség, ami azonban nem akarja azt jelenteni, hogy nem tettünk eddig semmit.”

Német repülőgép bombázott egy francia ezredet.

Páris: (Róman át.) Itteni lapok írják, hogy december 20-án a 160. francia gyalogezred Westendben tartózkodott. Balbon alezredes, az ezred parancsnoka, ez alkalommal — minthogy az egész ezred együtt volt, a mi ritka alkalom — át akarta adni katonáinak a kitüntetések. Az ünnepséget már majdnem elvégezték, a mikor megjelent felettük egy német Taube, mely előbb néhány kört írt le a város északi része fölött, majd megállapodott az ezred fölött. A német repülőgép több bombát hajított le. Az egyik közvetlen az alezredes előtt robbant fel, a ki csak könnyen sebesült. Később a géplegyverekkel lövetni kezdtek a német légjárót, a mely erre magasra emelkedett és eltűnt. Ez volt a 160. gyalogezred rekordjának a tűzkeresztsége.

Kié Saint-Georges?

Bécs, január 4. Dünkirahonból jelenti az amsterdami Tijd haditudósítója: A nagy vihar miatt a tenger felől lekövetlen volt minden támadás, a tengerpart mentén szünetnek a hadműveletek, ellenben annál hevesebb volt a küzdelem Saint-Georgesért, holott ez egy egészen jelentéktelen kis helység. Az egyesült francia-belga hadsereg Nieuport felől Lombardzyde irányában nyomult előre s ezt a felvonulást, amely az ellenség hadállásait veszélyeztette Saint-Georges körül, a németek a legnagyobb erőfeszítéssel iparkodtak megállítani. Maga Saint Georges tulajdonképpen a mi hatalmunkban volt már, de nem szállottuk meg, mert a magunk ágyai is bombázták, mivel a helység a németek ágyutüzének körzetében volt.

Az elkeveredett ütközet közepelte sokszor nem lehetett tudni, hogy kié Saint-Georges, a németek veszítették e el, vagy pedig mi. Napokon keresztül tartott itt a küzdelem olyan hevesen, mint sehol másutt. Nem annyira arról volt szó, hogy Saint Georges megcsalljuk, mint inkább arról, hogy a németek előnyomulását feltartóztassuk. Még most is kétséges, hogy kié Saint Georges, az azonban tény, hogy az egyesült francia-belga sereg Saint Georges körül bevehetetlen hadállásokat foglaltak el.

Nem találkoznak a szövetséges vezetőrek

Amsterdam. Kitchener összejöveteleit Joffe-ral és Frenchel cáfolják.

Rokkant hadifegyverek kicserélése.

Berlin. A német és angol invalidus hadifoglyok kicserélését Sveic közvetíti. A német és francia cseréről még tárgyalnak.

Lázító bibnros.

Amsterdam. Mercier bíbornak pástorlevelet hirdetett ki az összes belgiumi templomokban. Ebben felszólítja a lakosságot, hogy a megszálló hatalom által teremtett állapotba nyugodjanak bele, de kifejenti, hogy ezen hatalomnak nincs törvényes tekintélye a szívekben és a lakosság nem tartozik neki ragaszkodással és engedelmességgel. Azt hiszik, a németek eljárnak Mercier ellen.

Anglia fájdalma a Formidable pusztulása miatt.

Bréma. A Formidable katasztrófáját itteni körökben nemcsak Anglia nagy morális vereségének tartják, hanem igen nagy fontosságot tulajdonítanak a hatalmas materiális kárnak is. Anglia egyetlen elsőrangú hajót sem nélkülözhet nagy flottájából partbiztonságának veszélyeztetése nélkül. Nyilvánvaló, hogy a német angol tengeri mérkőzés, amelytől Anglia any nyira retteg és amely esetleg a közmondásszerűvé vált német invázióra vezethet, a három alsóbbrendű hajótipus: a cirkálók, sorhajók és torpedók közt fog lefolyni. A két ellenséges dreadnought-klasszisnak csak annyi szerep lehet az ütközetnél, hogy egymást leküsse és a mérkőzés színterét távol tartsa.

A németnél jóval nagyobb terjedelmű angol partvédek ilyen biztosítása a németeknél jóval nagyobb számú dreadnoughtot követel meg és ez kényszerítette az angolokat arra, hogy a Formidable típusú hajókat is a dreadnoughtok állományába sorozza. A Formidable elvesztése tehát az angol flottának egyelőre pótolhatatlan vesztesége, a melynek hatása majd csak egy nagyobb hatású tengeri ütközet alkalmával fog szemmel láthatóan mutatkozni.

Miniszterbukás a német flotta diadalmi miatt.

Rotterdam. Scarborough bombázása miatt az angol alsóházban annyira támadták Churchill tengerészeti minisztert, hogy lemondását várják.

A német invázió és Anglia.

Berlin. Brüsszelből jelentik: Lord Kitchener London összes hadviselésre alkalmas polgáraihoz köriratot intézett, amelyben egy legalább 150.000 főnyi polgárhadsereg alakítására szólítja fel őket. A polgárhadsereg a német invázió megállítását szolgálja, tagjait katonailag kiképzik és a hadsereg rendszeres szervezetévé teszik meg. A posztó- és fegyvergyárak éjjel nappal dolgoznak a polgárhadsereg felszerelésén.

Elsüllyedt csapatszállító hajó.

Milano. Triesztből jelentik a Corriere della Serának: A „Piccolo” new-yorki távirata szerint egy szállítóhajó, mely csapatokkal és nagyszámú municióval Kanadából Anglia felé indult, Irland nyugati partjai mentén aknába ütközött és elsüllyedt.

Gyarmati háború.

Hamburg, január 4. A háború hatodik hónapjában, új napján érezte meg Németországban az első közvetlen hivatalos jelentés a gyarmati háború eseményeiről. A jelentést Schnee kormányzó küldötte, aki időrendben távirati rövidséggel csoportosítja az afrikai harctér eseményeit.

E jelentésből kiderül, hogy Németország ellenségeit a gyarmati küzdelmek során jóval

nagyobb vereség érte, mint amilyent az angol híradások beismertek. Ámbár maga a háború váltakozó szerencsével folyik, a németek lépésről-lépésre tartódítanak és több helyütt már Rhodesiába, Mozambikba és Britt-Kelet-Afrika is behatoltak.

A bannszűlötték nagyrésze híven kitart a németek mellett, az askirok sűrű rajokban jelentkeztek önkéntes szolgálatra. Az angolok arra kényszerültek, hogy indiai csapatokkal erősítsék meg seregüket, ezeknek azonban kevés hasznát vcszik, mert az askarik jóval ügyesebbek.

A német hivatalos jelentésnek teljesen új és az angol jelentésekben elhallgatott részlete az a hajócsata, mely szeptember közepén a Viktória-tón folyt le az angol és a német hajók között. Az ütközetben a német hajók kózték. Harminenég tonnás kis Muauza nevű csónak gránátokkal elsüllyesztette a hatszáz tonnás angol Szibillt, amely százötven indus katonát vitt a hátán. Az indusok és az angol legénység soraiban a német-hajó gépfegyverei nagy pusztítást okoztak.

Október közepe felé a Kongó felől előretörő belga gyarmati csapatokkal tüzték össze a németek. Ez az összeütközés a belgák teljes legyőzésekkel járt. A németek elszakmányolták páncélososonakjaikat is, amelyek híján akcióképességük megbénult.

A legvéresebb harc november 4-én folyt le a német-angol gyarmati határon. Itt az angolok 101 gránátos ezredükből és a Kasimír indus lovashadosztály legénységéből 750 embert vesztettek, akik közt a tisztikar jelentékeny része is elesett.

Japán nem segíti a szövetségeseket.

Stockholm. Tokióból jelentik az itteni lapoknak, hogy illetékes helyen megcáfolták ama híreszteléseket, mintha Japán csapatokat küldött volna az európai hadszínterekre és hogy a lengyelországi orosz túzarságnál Japán tisztek szolgálnának. Az orosz hadseregénél Japán tisztek csak mint állásuk szerepeinek. Japán részt vett a háboruban, hogy Angliával szemben szövetségi kötelezettségét teljesítse, ám kötelezettsége csak a távoli kelet védelmére terjedt, ki, de nem vonatkozik arra, hogy segítséget nyújtson az európai háboruban. A japánok nem adják pénzért bérbe seregeiket. Miután Kjaosau már Japán kezében van és a német hadihajók a Csendes és Indiai Óceánon le vannak fegyverezve, Japán szerepe ebben a háboruban gyakorlatilag véget ért és most nyugodtan és türelemmel várja a világháború befejezését. (M. T. I.)

Amerika békekonferenciára törekszik.

Páris. (Rómán át.) Wilson, az Egyesült Államok elnöke, a „New York Herald” szerint kijelentette, hogy Amerika annak ellenére, hogy nem küzd fegyverrel a kezében, mégis erősen szenved a háború következtében és ezért az Egyesült Államoknak az a feladata, hogy megnyerje a hadviselő feleket egy közös konferencia eszméjére. Ennek a konferenciának az lenne a feladata, hogy minél előbb befejezze azt, amit a fegyverek megkezdték. Ha az sikerülni fog, akkor ezért külön lap illeti meg a történelemben Amerikát.

Az aradi iparos-hadikölcsönpénztár. A Weitzer-alapítvány útján létesített aradi iparos-hadikölcsönpénztár kölcsöneire, a mint irtesülünk, mintegy százötven jelentkezés történt. A kérvényeket a jelentkezők vagyoni viszonyainak megállapítása céljából kiadták a bankoknak, a melynek jelentése három négy lap múlva fog elkészülni. A jelentés beérkezése után összeül a Weitzer-alapítvány kuratóriuma ennek döntése után megkezdődik a kölcsönök blyósítása.

H I R E K.

Adakozzunk a Vörös Félhold javára.

(Felhívás a magyar társadalomhoz.)

A roánk, monarchiánkra és hű német szövetségesünkre erőszakolt titáni harcban eddig-
elő csupán egy nemzet sietett igaz ügyünk támogatására, egyedül a török császárság volt az, mely híven, öntudatosan kipróbált barátságához, részt kért magának a küzdelemből a fegyvert fogott oldalunkon a közös ellenség ellen. A török nép így megosztja velünk Európa nyugalmáért és szabadságáért vívott tusának veszélyeit és fáradsalmait. Törökország bajtársunk, a mi véle egyek, testvérek vagyunk a nagy háború minden dicsőséges erőfeszítésében. Hisz egy célért és egy ellenség ellen harcolunk egy lélekkel: a mi győzelmünk az ő győzelmük, az ő dicsőségük és szenvedésük a miénk s kiöntött vérük is testvérien a miénkkel egyesül a nagy küzdelem e hősi napjaiban. Becsület, tisztelet és szeretet az igaz ügyért helytálló vitéz török nemzetnek! Am e rokonszenv és bajtársi együttérzés részünkről ne csak szavakban nyilvánuljon, a velük való egység tettekkel domborodjék ki a háború minden vonatkozásaiban.

A sebesült török bajtársaink gondozására alakult Vörös-Félhold-Egyesület testvéri szö-
zattal fordult hozzánk, magyarokhoz. Nemes munkájában, melyet a Vörös Kereszt mintájára folytat, a mi segítségünket is kéri. E felhívás meleg érzést, testvéri készséget kell, hogy ébresszen a magyar társadalomban. Gondoljunk az ügyünkért, éreztünk harcoló és sebesült távoli török bajtársunkra s az irgalom jelképe, a Kereszt nevében adakozzunk a Félhold irgalmas céljaira. A rokonszénv halás, szép bizonyítéka lesz ez a magyar társadalom részéről. Adakozzunk! A gyűjtött adományokat mi rendeltetési helyükre, a Vörös-Félholdhoz juttatjuk.

A „Vörös-Félhold” támogatására alakult Országos Bizottság: özv. gróf Károlyi Istvánné elnök, Khuen-Héderváry Károly gróf elnök és a nagy bizottság.

— Alügyészi kinevezés. — Az igazságügy-miniszter Gyene Zoltán nyíregyházi törvényszéki jegyzőt az aradi ügyészséghez alügyésszé nevezte ki.

— Áthelyezett albiró. — Az igazságügy-miniszter saját kérelmére Tompa Gyula dr. magyarpécsezi kir. járásbírósi albirót az aradi kir. törvényszékhez helyezte át.

— Képviselők a haditörvényszék előtt. Berlinből jelentik: A Vorwärts írja: A letartóztatott szociálista duma képviselők fölött haditörvényszék ítélik.

— Urbán Péter báró és Purgly László — szolgálaton kívüli hadnagyok. A király a korábban viselt hadnagyi rendfokozatot a szolgálaton kívüli viszonyban adományozta Urbán Péter báró és Józshelyi Purgly László volt hadnagyoknak. Urbán Iván báró főispán fia és Purgly László aradmegyei nagybirtokos, akik hadnagyi ranggal léptek ki annak idején hadkötelezettségük leteltével a hadseregből és szolgálaton kívüli tiszti rangjukról leköszöntek, a háború kitörése után régi rangjuk visszaadását kérték és szolgálattételre jelentkeztek. Az uralkodó most teljesítette a kérelmet és mindkét nagybirtokosnak visszaadta a leköszönésük előtt viselt rangot. Arról, hogy szolgálattételre hívja és mikor osztják be eddig még nem kapott értesítést sem Urbán Péter báró, sem Purgly László.

— Sz... y gyermekek ebédje. A katolikus háziasszonyok szövetségének aradi fiókja elhatározta, a hadbavonultak gyermekei közül harmincat a tél folyamán ellát ebéddel. Az első ebédet holnap délelőtt a katolikus kör helyiségeiben találják.

— Aradi huszárok karácsonya a harc-
térén. Tóth Sándor, az aradi közös 12-es huszárok őrmestere az ezred mostani tartózkodási helyéről tábori posta 60. szám, az északi harctérről egyszerűen és maghatóan írja le huszárajaink karácsonyát a következő sorokban:

Megilletődve, a karácsonyi szent estén bajtársaimmal együtt ülünk. Épen ma érkezünk ide a harctérről, ahol egyfolytában 17 napig harcoltunk és most egy pár napra „ablézt” kaptunk. A szent-estét a harc vonal mögött bajtársaimmal üljük. Előttünk három kilométerre éjjeli harc van és a karácsonyi harangszó helyett nekünk ágyu szól, karácsonyi gyertya fény egy-egy égő falu lángja s a harcban fiúk távolból nézik ezt a fényt, mintha a bethlehemi pásztorok az égen főlútt fényes csillagot figyelnek. Az ének mondja: Dicsőség a magasságban az istennek, békesség legyen földön embereknek, de sajnos az nincsen sehol. Tudom sokan megemlékeznek rólunk, akik otthon meleg szobában, gyertyafény mellett kis gyermekeiket mulattatják. Mi itt a harctéren fenyőágakból készült sátrakban „Az istennek szent anyaga” ének mellett a hideg éjszakában gyenge tűz mellett melegítjük dermedt tagjainkat. Panasza nincs ajkunkon, hi a haza! Jó öreg királyunk bizik bennünk és mi ezt megháláljuk ha kell: végső lehetőségig és hősközhöz méltóan harcolunk és győzni kell, győzni fogunk. Hogy csodálja a világ, hogy a kis magyar nép él és élni is fog. Kérjük otthon levő polgáraink a hadak urát, hogy szándékunkban megsegítsen és ápolják a harcban megsebesült s otthon levő bajtársakat, hogy mentől hamarabb egészségesen jöjjenek vissza a zászló alá és egyesült erővel törjék meg az ellenség hatalmát.

— Orgazda vasuti és rendőrtisztviselő. Budapestről jelentik: Budapest környéki pályaudvarokon hónapok óta lopkodnak a teherkocsikról rengeteg árut. A rendőrség leleplezte a bűnszövetkezetet és letartóztatott hatvan embert. Köztük van Károlyi József nyugati pályaudvari raktárnok, akinek lakásán több százezer koronáról, továbbá Kalmár Albert rendőrelőőr, kinél ötvenezer koronás takarékkönyvet találtak. A kárt, amelyet másfél évig tartott lopásokkal okoztak, harmadfél millióra becsülik.

— A Darányi-utcai tartalékkórház vezetősége sebesült katonái részére küldött üzené-
ként, ajándékokért és az ünnepekben vendégül lá-
tott katonákért ezton fejezi ki legmélyebb és há-
lás köszönetét: Halmai Andorné, Vass Anna, Weisz Jánosné, Dimitroviics Péterné, özvegy Olajos Istvánné, Illens Ferencné, Bogdán Gyuláné, Bogdán N. né, Ungureánné, Pogonyi N. né, Fischer Simon, Reich El. Hanzu Nestor, Wojtek és Weisz, özvegy Buceu Szilárdné, (Csigérszülős) Rozsnyai Mátyás, Maresch Gyula, Hercz és Spitzer, Klein B. Vilmos, Schwarcz Hermann fia, Spitz Nővérek, Pavel Hárdu (Talagi) és Bohu Antal (Tornyai) urhölgyeknek és uraknak.

— Halálozás. Egy Aradról néhány éve elszármazott, itt széles körben ismert kereskedő halt meg ma Budapesten: Kende Artúr volt aradi borkereskedő. A ménesi Kohn H. és fia cégnek volt belfagja, majd onnét kivált és Aradon a Ménesi és magyarádi bortermelők szövetkezetének volt a vezetője. Igen rokonszenves ember volt, a társaságoknak kedvelt tagja. Mikor üzleti vállalkozásai kedvezőtlenül jártak, Szegedre, majd Budapestre költözött, ahol rövid betegség után, fiatalon érte a halál. Felaságán kívül két gyermeke, továbbá Ménesen és Aradon lakó rokonai gyászolják.

— Köszönetnyilvánítás. Irizs Frigyes és neje M.-Pécakáról néhai Mairovitz Mór ravatalára szánt koszoru megváltása fejében 10 koronát juttatott az aradi íz, árvaház javára, mely adományért halás köszönetet mond az elnökség.

— A háziezred parancsnokának levele. A harctéren megbetegedett Barza Simon ezredes utódja Vallner Ferenc ezredes a következő levelet intézte Varjassy Lajos polgármesterhez az újv alkalmából: *Nagyságos Polgármester Ur! A most beköszöntő újesztendő alkalmával boldog kötelességemnek érzem, hogy Nagyságodban a mi kedves aradi közönségünket a családi összetartozás szeretetével üdvözöljem. Ezzel az alkalommal nem mulasztom el, hogy búsza önérettel hivatkozzam azokra a nagyszerű eredményekre, melyeket az ezred nélkülözést, fáradságot, ellankadást nem ismerő önfeláldozással és szinte emberfölötti hősiességgel, különösen a háború legutóbbi idejében kivívott. Lehetetlen legmélyebb megilletődés nélkül gondolnom, derék katonáim, az Önök fiainak eddig viselt dolgsira, melyek kétségtelenül a hasaszeretnek tündöklő példái kerülnek a történelem lapjaira. Közel öt hónap óta küzdünk mi, a sikeres fiai az északi harctéren a legnehezebb körülmények között, sárban és esőben, hóban és fagyban, erdős-hegyes, kietlen terepen, olyan viszonyok között, melyek alaposan próbára teszik az erkölcsi és fizikai ellenállóképessége. És ezalatt, mielőtt szinte szakadatlanul ütköztek, ütközésbe mentünk, csak a legszebb, legjobbat, legnemesebbet tapasztalhattam. Tudja meg Arad város közönsége, hogy a mi ezredünk, az Önök fiai voltak azok, akik a magyar határon a legvállságosabb hadműveletek idején, szinte emberfölötti erőfeszítéssel újat álltak a szibériai tömegek tulnyomó erejének. Ezt követte az ellenségnek edes hazánk területéről való kiteremtése, ezredünk legdicsőségesebb napjai. Sok áldozatot követelő küzdelmekkel délről északi irányba egész sor magyar közönségen keresztül, melyeket majd későbbi időben lehet megneveznünk, kergettük az ellenséget magunk előtt egészen a magyar határig, ahol a mi ezredünk volt az, amely egy mindent elsöpörő éjszakai rohammal a tulnyomó ellenséget visszavetette és az országból való kitakarodásra kényszerítette. Legyen nagyságod meggyőződve arról, hogy ezredem ezekben a harcokban bizonyoságát adta férfiaságának és annak, hogy a legnehezebb viszonyok közt sem csügged és a legdiadalmasabb napokban sem bizakodik el. Fogadjon Nagyságos Polgármester Ur az aradi háziezred nevében legboldogabb újévi szerencse kívánataimat és köszönetemet. Maradok Nagyságodnak szíves üdvözléssel a háziezred nevében tisztelt híve Vallner Ferenc ezredes, a 33-ik gyalogezred parancsnoka.*

— Zavargások hat „provinciában.” Az angol sajtó mulatságos hazugságából a következő szemelvényeket közöljük, amelyeket a Baselen megjelenő lapok reprodukálnak:

— Hat osztrák-magyar provinciában, melyet az ellenség nem szállott meg, zavargások történtek ki. Bécsben karácsonyi tüntetés volt a háború ellen. Az asszonyok ezt kiabálták:

— Adjátok vissza férjeinket és gyermekeinket!

Mikor a rendőrség is beavatkozott, a Prager-strassén harminc ember megsebesült és sok letartóztatás történt.

Budapesten naponta vannak zavargások. Az erdélyi románok nyílt lázadásba törttek ki a magyarok ellen. Nem akarnak magyar ezredekben szolgálni és Romániához fordulnak segítségért.

A dalmáciai partvidéken tökéletes anarchia uralkodik.

Szerajevót az előrenyomuló szerbek elleni védekezésben megerősítették. Itt forradalom tört ki. Jenő főherceg minden szláv katonát eltávolított Boszniából.

Ami a „Morning Post”, a „Times”, a „Figaro”, „Temps” és a többi angol és francia lapok kertjében dudva termelt, illatozó csokorba kötöttük. És megállapíthatjuk, hogy „az ellenség által nem megszállott provinciákban” soha a legkisebb zavargás sem bontotta meg a mi népünk egyforma győzelmi lelkesültségét. Bécsben sohasem történtek meg az említett karácsonyi tüntetések, sebesülések és letartóztatások, egyetlen egy napon sem lehetett Budapesten észrevenni a naponta történő zavargásokat, a magyar románok testvériesen Magyarország oldalát mellőlték az országban és a harctéren, Dalmáciában nincs anarchia és Szerajevóban nem tört ki a forradalom.

LEGUJABB.

Magyar Távirati Iroda cenzurált jelentéssel.

Érkezett reggel fél 4 órakor.

Bécs. XVI. Benedek pápa Szilveszterkor királyunkhoz intézett táviratában így szól: Bizván felségedet eltöltő keresztényi emberszeretettel teljes érzelmeiben, arra kérjük, gyászos év befejeztével újabbat szuveren nagylelkűségének tényével kezdje meg. Elfogadván ajánlatainkat, hogy hadviselő államok cseréljék ki jövőben hadviselésre alkalmatlannak talált foglyokat.

A király választávirata ez: Mélyen meghatva szentíró nagyszívű kezdeményezését eredményező keresztényi emberszerető érzésétől, már utasítottam vatikáni nagykövetemet, hogy közölje biboros államtitkárral, miszerint kormányom elvben szívesen hozzájárul nagyszívű ajánlatához. Azon lesz, hogy a tekintetbe jövő államokkal tárgyalásokba lépjen, hogy szentséged javaslata mihamarabb gyakorlatilag megvalósítható legyen.

Róma. Gaspari bibornok közölte a diplomatákkal, hogy hadviselő államok valamennyien elfogadták pápának azon iránítványát, hogy további katonai szolgálatra alkalmatlan hadifoglyokat bocsássák szabadon. Hazatérő foglyok számát eszerint százhuszezerre becsülik. Körülbelül tíz százaléka a hadifoglyoknak a hamburgi Vörös Kereszt statisztikája szerint. — Oroszok Mandzsuriában lévő hadifoglyokat Verholenskbe internálták, ahol szabadon mozoghatnak, de rendőrségi felügyelet alatt állanak.

ZÜRICH. Felső-Elzászban tegnap egész nap heves harcok voltak. Ejjel svájci határnál franciák számos pozíciót elhagytak, Belfort irányába visszavonultak és futva menekültek. Németek ellenséget üldözik.

Pétervár. Rennenkamp utódjává Litvine tábornokot nevezték ki.

— Repülőgépen küldött levél az orosz-molt Przemyslből. Repülőgép után jött egy tábori levél a körülzárt Przemyslből Aradra. Az érdekes levelet Berger Sándor aradi kereskedő, a gyulai honvédgyalogezred tartalékos tizedese írta egy barátjának. A levélből a következő sorokat közöljük.

— Przemysl körül harcokunk és így, ha levelem idejékorán megkapnád, ezt repülőgépen továbbították, amit egy bajtársam közvetített nagy protekción folytán.

Przemysl várát védelmezzük. Egy óriási hogy tetején vagyunk beásva; szemben 8–900 méterre egy másik hegyen a muszkák hasonló helyzetben és így küldözgetjük egymásnak a vígan fűtőszó gyilkos kis ólomgolyókat. Már ötödik hónapja, hogy harcban vagyunk s eddig 47 ütközetünk volt (nemsokára jubilálunk) s hűla a Mindenható jó Istennek, eddig szerencsésen megmenekültem. Körülbelül hat hónalt ezelőtt a jobb lábam combjába kaptam egy lövést, de oly szerencsésen, hogy azt mindenki megcsodálja. A hogy a zseboim tele voltak tölténnyel, a golyó előbb oda ütődött s így elvesztett ereje folytán csak egy kis sebet okozott, a mi egy hét alatt begyógyult.

Ha idői megengedi, írj meg minden újat, és csak akkor, ha majd a lapokban olvas-

sod, hogy Przemysl várai fel vannak mentve, mert addig nincs postaközlekedés, vagy ha te is repülőgépen küldheted.

— A román karácsonyra felhívom a helybeli és vidéki igen tisztelt román közönség figyelmét Fischer Simon Szabadság-térli Nagy ruházatra, hol gyermekjátékokban óriási választék és nagyon jutányos árban kaphatók. Tombolatárgyak, gyermekkoscsik és székek leszállított árban. Csinos újévi ajándéktárgyak. 1989

— Jótékonyk. A néhai Lengyel Tivadar nevét viselő alapítvány összegéhez újabb hozzájárultak: Mann Adolf dr. és neje 50 korona, Lévai Adolf 10 korona.

— A közelgő karácsonyi ünnepekre ajánlok staniolba burkolt kiváló minőségű szalon cukorkát kilogramja 3-60 kor., továbbá dessert és marcipán különlegességet. Az összes cukor és csokoládé árukban nagy választék. Gondoskodjon háztartási csokoládé szükségletéről, melynek kilogramja 4 kor. Gábor Miklós Arad, Salacz-utca és Andrássy-tér sarok. Telefon szám 1059. 158

— Bevonulók részére meleg alsóruházatok, swatterek, takarók és katonai felszerelések legolcsóbb árak mellett kaphatók Fodor és Halász uri divat üzletében Aradon, Fehér Kereszt szálló épületében.

— Magyar és osztrák hadibélyegek szállítását két koronájával veszi Kerpel Izso könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bányagyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Legdivatosabb névjegyek Kerpelnél.

Amiről sutognak

Oroszországban.

(Elhallgatott hírek. — A háborús és békés párt konfliktusa.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 4.

Egy előkelő aradi kereskedőhöz egy oroszországi német kereskedőtől érdekes levél érkezett, amely minden tekintetben hű tükre az ottani állapotoknak.

Sok olyan dolog van — így szól a levél — amely az Oroszországba érkező idegennek feltűnik, de elsősorban a szabad szó, a szabad véleménynyilvánítás elfojtása. A cenzura keze szorosan tartja a sajtó torkát, olyan dolgok, amelyekről minden más államban szabadon lehet véleményt nyilvánítani, Oroszországban földalatti életet ölnék.

Minden háborús hírt természetesen szigorúan megvizsgál a cenzura. Oroszországban csak a szövetségesek győzelmeiről olvashat az ember a Taunenberg és a mazuri tavak neve ismeretlen a publikum előtt. A lapok legnagyobb része egész egyszerűen elhallgatta Belgrád esztét s így nagy feltűnést keltett az a hír, hogy a szerb csapatok ismét bevonultak Belgrádba. Ha valamely hírt nem lehet egyáltalán elhallgatni, akkor legalább addig visszatartja a cenzura, amíg a külföldi lapok meg nem érkeznek. Svéd lapok ugyanis akadálytalanul bejöhettek Oroszországba, csak Finnországba nem s így az orosz lapok helyzete aránylag mégis kedvezőbb, mint a finneké.

Az orosz hivatalnok, üzletember, vagy kereskedő egyáltalán nem válogat az eszközben, hogy az állam rovására vagyont szerezzon magának. Tudom biztosan, hogy egy orosz kereskedő állami szállítást vállalván, Svédországban rendelt meg a hadsereg számára cipőket, melyeket mint elsőrangú árut adott át. A selejtes holminak talpa papírosból volt s a katonák a jeges esőben menetelhettek ilyen cipőben! Oroszországban az ilyesmit természetesen találják, olyan valaminek, ami ellen nem lehet semmit sem tenni.

Ne feledje el!

5897

Tekintse meg kirakatainkat!

Oroszország a nyílt titkok országa és most is van ilyen nagy nyílt titok, a mely az egész országot foglalkoztatja: ez a cár és *Nikolajevics Miklós* nagyherceg egymáshoz való viszonya. Általános terjed az a vélemény, hogy a cár és közvetlen környezete békét akar Németországgal, míg *Nikolajevics Miklós* nagyherceg egzisztenciáját kötötte ahhoz, hogy a háborút szerencsésen végigküzdje. *Rasputin*, a próféta és csodatévő a béke híve, azt mondják az anyaszázárné is. Bizonyos, hogy a rendkívül befolyásos *Tanejew* család szintén a béke mellett van. Többek között azt beszélnek, hogy a cár legutóbbi harctéri látogatása alkalmával kifejezésre juttatta a nagyherceg előtt, hogy óhajtja a békét. A nagyherceg erre a következő szavakkal felelt:

— *Felség, akkor a háborúsaját felelősségemre tovább folytatom.*

Ez előtt a fenyegetés előtt meghajlott a cár. *Nikolajevics Miklós* most Oroszország diktátora. Az óriási Oroszország minden katonai hatalma az ő kezében van. Azok, a kik ezt a hihetetlenül brutális nagy energiájú embert ismerik, azok tudják, hogy részéről különös lojalitás a cár iránt, hogy a koronát nem teszi a saját fejére. A nagyherceg népszerű a hadseregben, a katonák körében és környezetében megbízható emberei vannak.

Azt mondják, hogy a cár e találkozás után komolyan aggódott biztonságaért és koronájáért. Mi minden nem történhetik egy országban, amelynek *Azew* volt a fia? Ahol maga a rendőrség intézetelt merényletet egy miniszterelnök ellen, aki nagyon mélyen akarta megbolygatni az állam ügyeit? Oroszországban minden megtörténhetik. Természetesen nem minden híresztelés felel meg a valóságnak, de annyi tény, hogy Oroszországban most súlyos konfliktus van két párt között, a

Hogy a Gerő-féle cipők csoport-árusítása az ismert olcsó árakban 1915. évi február hó 28-ig tart.

melynek játszójánál a korona a tét. Mialatt a szegény katonák Lengyelországban véreznék, az udvari kamarilla izgalmas hazardjátékot játszik Oroszország jövőjéért.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915 évi január 5-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Vör Mihály felléptével:

Dolovai nábob leánya.

Színmű 5 felvonásban.

Kezdete este 1/8 órakor.

Felelős szerkesztő
Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó apa, após és nagyapa

Prolich Nándor

temetésén résztvettek és részvételükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezuttal fogadják hálás köszönetüket.

Arad, 1915. január 4-én.

A gyászoló
Prolich család.

* Az ezen rovat alatt közzétettért nem vállalunk felelősséget.

Cipő Tőzsde

Apollo mozi mellett.

Kérjük a címre ügyelni!

MUSEUM-BOLIVAS-HERBOL
BUZIÁSI PHONIX VIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz.

Vese- és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult. — Orvosilag ajánlva. 5695

Főraktár:

őzv. Winkler Sándorné Arad, Magyar-utca 4.

Hiv a császár!

Mindenféle

nyomtatványok

izléses, csinos kivitelben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában,

JOZSEF FOHERCEG-UT 22. SZÁM.

Ovakodjunk a fertőzésekől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirák minők a tüdővész, a morengörös, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyálkahártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyálkahártyáit naponta egy-kétszer *Szent Imre szappannal* vagy *Carboform szappannal* megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,

a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelembe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyszert gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

A szépségápolás titka a használandó
szépfő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedveit

Rozsnyay Serail arckenőcső Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arceporok!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lilá, testazin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

15

Rozsnyay Máttyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

31499—1914

Hirdetmény

Az aradi rendőrkapitányi hivatal és az aradi járási főszolgabíró hivatal mint iparhatóságok mellett működő iparhatósági megbízottak megválasztásának határidejéül 1915. évi január 16. napjának d. e. 10 óráját a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályába kitűzőm s arra az önálló iparosokat és kereskedőket a választás megajátása céljából meghívom.

Arad, 1914. december 30-án.

Greén
főkapitány.Kalmár József
villanyszerelőArad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Baktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszító vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

7115—1914. pm.

Hirdetmény.

A Hungária Általános Biztosító
Részvénytársaság az országos Had-
segélyező Bizottság tagjai közre-
működésével, a háborúba vonul-
tak családjára részére kölcsönösségi
alapon hadi biztosító pénztárt lé-
tesített.

Ez a hadi pénztár nyereszke-
dés kizárásával alkotott, tisztán
altruistikus, jóléti intézmény, mely-
nek lényege abban áll, hogy az
ittthonmaradt hitves, szülő, test-
vér, barát, munkaadó vagy bárki
más beírja a hadbavonult egyént
a hadi pénztárba és a háború után
a tagsági járulékokból befolyó ösz-
szes befizetések fel lesznek osztva
az elhalt tagok hátramaradottjai
között.

Egy tagsági rész és járulék 5
korona, egy-egy hadbavonult egyén
több 5 koronás részzel de legfeljebb
80 részzel, tehát összesen 150 ko-
ronával vehet részt a pénztárban.

Ha az elhalálozás nem lesz
nagyobb, mint a múltban lefolyt
nagy háborúk halálozás aránya,
akkor minden egyes 5 koronás
befizetésre valószínűleg 125 korona
tehát pld. 50 korona befizetésre
1250 korona fog esni.

Felhívom a város közönségé-
nek, a gyáriparosok, kereskedelmi
vállalatok és a gazdasági közönség fi-
gyelmét ezen jótékony célú intéz-
ményre, mely már eleve biztosítja,
hogy a háborúban elesett hősök csa-
ládjai a háború befejeztével a nyo-
mortól megóva legyenek.

Mindennemű felvilágosítással
a Hungária Hádi Biztosító Pénztár
ügyeit vezető Hungária Általános
Biztosító Részvénytársaság igaz-
gatósága (Budapest VII. Károly
körút 8 sz. kézséggel szolgál.

Arad, 1914. december 16.

Varjassy
főmester.

31439—1914. kh.

Hirdetmény.

Közölni teszem, hogy a m. kir.
Ministerium 9090—1914. M. E. sz.
rendelete szerint a búzában vagy
rozsa kötelezett terménybeli já-
randóságok szolgáltatása tárgyá-
ban a következőképen rendelkezett:

1. §. Aki terménybeli járandó-
ságot (javadalmaszást) bizonyos
mennyiségű búzában vagy rozsa-
nak szolgáltatására van kötelezve,
annak a jelen rendelet hatálya
alatt a járandóságnak csupán két-
harmadrészt szabad búzában vagy

rozsa kiszolgáltatni; egyharmad-
része helyett pedig ugyanannyi
mennyiségű árpát, vagy tengerit
kell szolgáltatni és az értékkülön-
bözetet a hatóságilag megállapított
legmagasabb árak szerint számítva
készpénzben kell megfizetni.

2. §. Aki az 1. §-ban meghatá-
rozott terménybeli járandóságot
(javadalmaszást) kétharmad részé-
nél nagyobb mennyiségben szol-
galtatja ki búzában vagy rozsa-
ban, kihatást követ el és kétszáz ko-
ronáig terjedhető pénzbüntetéssel
büntetendő.

Greén
főkapitány.Köhögés,
rekedtség és
elnyálkásodásellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinficiálja, utóíze
igen kellemes. Ára egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

A mértéktelen dohányzás-
szenvedélylegbiztosabb, legegészségesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
időre elég: 1 korona.

Féjvorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer a
világhírű „Tegerit” korpa-
kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elne-
vezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely
a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen
elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes,
izzadó arcború egyéneknek, de használhatja bárki is
estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapótra vagy rongyra
öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, ame-
lyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan
lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyü-
mölcsek hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyszeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

Tüzifa

bükk I., II., III. és do-
rong, csér hasáb és
dorong kapható vag-
gononkinti vételnél
Körösvölgyi Pálin-
karaktár Andrassy
tér 5. Telefon 651.

Száraz tölgy szőlő-
karó is kapható.

6980—1914. pm.

Felhívás.

A m. kir. honvédelmi miniszter
a 17875—1914. eln. 6. számú le-
iratával elrendelte, hogy ama ka-
tonai személyekről (havidíjasok,
altisztek, legénységek) akik a
„Veszteségi lajstromok” szerint
a hádjáratban elesettek, vagy eltün-
tek és akiknek családja városunk-
ban tartózkodik, a most lejárt ka-
tonai személyek özvegyeinek és
árváinak a kizárólag a mozgósít-
ottság tartama alatt őket megil-
létő ellátási díjban való részesít-
hetése céljából kimutatást állít-
sunk ki, még pedig a már meg-
jelent: „Veszteségi lajstromok”-
ban, előforduló katonai egyének-
ről azonnal, a jövőben pedig rö-
gön a „Veszteségi lajstromok”-ok
kézhez vétele után és a minden
családról külön készített kimu-
tatást a cs. és kir. hadügymi-
nisteriumhoz, illetve a m. kir.
honvédelmi miniszterhez terjess-
zük fel.

Felhívom a hádjáratban elesett,
vagy eltűnt katonai személyek
(havidíjasok, altisztek, legénység-
nek) ellátási díjra igényjogosult
és Aradon lakó hátramaradott
özvegyeit, hogy a házasság meg-
kötését, a gyermekek születésének
idejét s törvényességét igazoló
anyakönyvi kivonatokat, továbbá
a legénységi özvegyek az esetle-
ges keresetképtelenségüket igazoló
városi orvosi bizonyítványt is be-
szerezve, és magukhoz véve hata-
léktalanul a polgármesteri hiva-
talban jelentkezzenek.

Arad, 1914. december 26.

Varjassy Lajos s. k.
polgármester.

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a
Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával.
Kapcsolatban kávéházzal és ven-
déglovel. Szobák K 1.20-tól feljebb
kaphatók. Kávéház egész éjjel
nyitva, naponta 1-ső rangú cigány-
zene hangverseny. Elsőrendű kávé-
házi italok. Kitűnő és olcsó erdélyi
magyar konyha. Abbonnensek bár-
mely időben elfogadtatnak. Pen-
sionszerű teljes ellátás legjutányo-
sabbban kapható. 5928

Szíves pártfogást kérünk, kitűnő
tisztelettel:Szere és Társa,
szállodás és kávéosk.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészete és betűtömböntődéje. Kiadótulajdonos: Aradi nyomda r. t.